

A füredi rongáló

Nem is füredi: budapesti (lásd 2. oldal). Mindig is problémám volt a fővárossal, valahogy gyanakodva néztem rá. S most tessék: egy budapesti lakos az elmúlt hónapokban több alkalommal is tönkretette a Kossuth-forrást. Erre aztán nincs magyarázat. Bizonyára mond valamit majd a kihallgatása során, de hogy valaki rendszeresen leutazzon Budapestről Balatonfüredre eldugítani a közkedvelt ivóhelyet, arra tényleg nincs magyarázat. Lenne, persze, ha leírhatnám ide, hogy az illető nem normális. Vagy valamilyen gyermekkori rossz élménye volt a gyógyvízzel kapcsolatban, és ez a freudi elnyomás most tört ki belőle. Kitörhetné a nyavalya is ezek után, de a lényeg, hogy a rács mögött van s marad egy ideig. Ámbár olyan engedékenyek a törvényeink, hogy nem lennék meglepve, ha a novemberi kút-tömését is megtehetné már.

Az értelmetlen vandalizmus, ami mindig jelen van. Néha csodálkozva nézem a rongálást az utcákon, tereken, házakon, s kérdelem magamtól: mi is ilyenek voltunk ifjúságunk szertelen erőfitogtató perceiben? Mi is kedveltük a nyegleséget, a felnőttek bosszantását, a kalandokat – de azért ennyire nem lehattunk vandálok. Milyen indulat feszíti azt, aki rombol? Akit dühít, ami elkészült, ami szép? Aki valószínűleg valódi vagy vélt sérelmeit, hátrányos helyzetét kívánja kompenzálni esztelen rombolásával. A pszichológusok bizonyára tudják a magyarázatát. Azt sem mondanám, hogy társadalmi motivációjú indulat feszíti őket, mert ez a vandalizmus nem aktuális helyzetfüggő. Bár a mértéke azért kimutathatóan erősödik vagy visszaesik bizonyos szociális helyzetekben. Ez olyan, amit úgy fejezek ki: csak azért is! Hogy mégse legyen ép az utcai pad, a frissen festett épület fala, a most kitett plakát, borítsuk ki a kukát, firkáljuk át a buszmegálló tábláit. Még azt sem mondanám, hogy a nehéz sorsú perifériára szorultak lennének ilyenek Füreden. Nemigen látok itt ilyet, ez a város megadja a lehetőséget a normális lét megéléséhez. De nem tudja elvenni bizonyos emberekből a düh, a harag, az érzelmi szélsőségszerű rombolásban kifejeződő lelkiállapotát. Egyszerűen örület! Egy budapesti idejár eltönni a gyógyforrás vizét! Ha egy boroshordóból engedte volna ki a füredi bort, agyon is ütöttem volna!

Praznovszky Mihály

Látogatóközpont a sétányon

Megkezdődött a munka a Tagore sétányon, december végére már állni fog a kétszintes épület, amely 250 millió forintba kerül

Elkezdték a Balaton élővilágát, a balatoni halakat bemutató ökoturisztikai látogatóközpont építését a Tagore sétányon. A tájba illő, teraszos épületben egyebek mellett több látványos akvárium és foglalkoztatóterem várja majd az érdeklődőket. Átadását a jövő év tavaszára tervezik.

– Jelenleg a földmunkálatokat végezzük, elbontottuk a rossz állapotban lévő egykori WC épületét, rendezzük a területet, össze-

sen csak három fát kellett kivágni. A tervek szerint december végére már szerkezetkész lesz a kétszintes épület, tavaszra pedig teljesen elkészülünk a beruházással – válaszolta kérdésünkre Horváth Tamás, az önkormányzati tulajdonban lévő Gótika Kft. ügyvezetője. A füredi cég végzi a teljes beruházást, amely 250 millió forintba kerül, és amelyhez 85 százalékos uniós támogatást kapott a város.

A Tagore sétány északi oldalára épülő látogatóközpont pavilon-szerű elemei egy belső udvart ölelnek át.

A tornácos épület a Balaton jellegzetes pavilonépítészetét idé-

zi majd, különös tekintettel az ötvenes évek második felében elterjedt modern, letisztult elemekre, nyugati részén a tervek szerint igényes pihenőparkot létesítenek.

A terveknél külön szempont volt a tájba illő építkezés, illetve a balatoni panoráma védelme, a sétány hangulatának megőrzése, így a legmagasabb pontján is csak hét méter magas épület nem akadályozza majd a kilátást.

Az új turisztikai bemutató- és látogatóközpont egy komplex környezetismereti bemutatóhely lesz, ahol édesvízi akváriumokban mutatják be a Balaton élővilágát, de lesz kültéri bemutatómedence,

valamint előadó-, foglalkoztató- és bemutatóterem is. A Balaton-felvidéki hegyi pataktól kiindulva a Balaton jellegzetes élővilágának bemutatása a cél.

A látogatókat egységesen kialakított akváriumok fogadják majd, amelyekben valamennyi, a tóban élő hal megtalálható lesz, kisebb akváriumokban pedig kagylókat, ritka rákokat láthatnak az érdeklődők.

A térségben egyedülállóan számító látogatóközpont a remények szerint a szezonon kívül is tartalmas programot nyújt majd a turisták számára.

Martinovics

A piros iskola adott helyet a felnőttoktatási központnak

Nyitott képzés Balatonfüreden

Átadták a piros iskolában a Nyitott Tanulási Központot, ahol ingyenes továbbképzéseket biztosítanak majd elsősorban a rászorulóknak és a munkanélküliek részére. Előzetes igényfelmérés alapján alakították ki a program szakirányú képzéseit, egy részük már elérhető.

A program célja a foglalkoztatottság, az esélyegyenlőség és a szociális biztonság növelése, ingyenes tanulási lehetőség biztosítása a rászorulóknak, a hátrányos

helyzetű felnőttek és a munkahelyük elvesztésében fenyegetettek számára, kiemelten kezelve a mindennapi életben való személyes boldogulást segítő alapkészleteket, illetve az informatikát és az idegen nyelvi képzést.

A képzések beindítása előtt a munkaügyi központ, a civil szervezetek és különböző munkáltató cégek bevonásával egy átfogó igényfelmérés zajlott annak érdekében, hogy feltérképezzék: a térségben milyen képzési formákra és szakirányokra van szükség.

(Folytatás a 2. oldalon.)

Arácsi út: átadás tavasszal

A tervezetthez képest több hónapot csúszik az Arácsi út felújítása. A Lóczy Lajos utca és a Gombás-kúria közti szakasz várhatóan december 15-ig elkészül, az út másik, a Tamási Áron utcáig terjedő szakaszát azonban csak jövő év áprilisában adják át. Az új járdát zöld sáv választja majd el a közúttól.

A város egyik legfontosabb beruházása hónapok óta folyik, a rekonstrukció során földbe kerülnek a légkábelek, áthelyezik a közműveket, helyenként változik a nyomvonal is. A járdát és az úttestet több szakaszon is zöld sáv választja majd el egymástól. A felújítás során több támfalat kellett építeni, gondot okozott a jelentős szintkülönbségek kiegyenlítése, a közművezetékek kiváltása, illetve a lakások egyenkénti bekötése az új hálózathoz.

– Abban az esetben, ha sikerül a légkábelek földbe helyezése és a régi hálózat kiiktatása, akkor az arácsi központ és a Gombás-kúria közötti útszakasz december 15-ig elkészül. Erre jó esély van. Az út további részét csak tavasszal lehet átadni. A kivitelezővel már megállapodtunk a beruházás határidejének módosításában, jogi problémák nincsenek,

A munkát nehezíti, lassítja a közművek áthelyezése, illetve a támfalépítés

így a teljes beruházás jövő év április 15-re készül el – fogalmazott dr. Bóka István polgármester a legutóbbi testületi ülésen.

Az önkormányzat mintegy nyolcvan ingatlanulajdonossal állapodott meg az út felújítása érdekében. Az útfejlesztéshez 250 milliós támogatást nyert a város, a beruházás teljes összege közel félmilliárd forintba kerül majd.

mf

TARTALOM

Szólónevek nagybetűvel?

Dr. Rác János írása a máig vitatott kérdést járja körbe Csizmazia Darab Józsefre emlékezve.

4. oldal

Őszi séta a temetőben

Némethné Rác Lidia sorra veszi a füredi temetők helytörténeti jelentőségű síremlékeit.

5. oldal

A kálvinista nagymama

Zsindelyné Tüdös Klára sokoldalú személyiség volt, Füreden 1943-ban filmet forgatott.

9. oldal

Labdarúgópályák Arácson?

Az arácsi városrészben egy műfüves, illetve egy élőfüves labdarúgópálya kialakítását tervezi a város pályázati pénzből. A Magyar Labdarúgó Szövetség (MLSZ) országos programjának célja az utánpótlás-nevelés feltételeinek javítása és a labdarúgás mint tömegsport élénkítése.

A beruházás a Koloska-patak mentén, a Temető köz alatti önkormányzati tulajdonú területen valósulna meg.

Itt egy 40x60 méteres műfüves gyakorlópályát, illetve egy hagyományos, élőfüves labdarúgópályát létesítenének. A műfüves gyakorlópálya várható költsége 68 millió forint lenne, ebből kiépítenék a pálya körüli járdát, a labdafogó hálót, a palánkokat és a világítást is. Az élőfüves pálya kialakítására a pályázat mintegy 90 millió forintot biztosít, de a tervek szerint itt a költségeket jelentősen csökkentenék a világítás kiépítésének elhagyásával. A pályákat a Balatonfüredi Kölyök Labdarúgó Club részére adná bérbe az önkormányzat.

– Arácson tartottunk már egy fórumot, ezen nem volt ellenvetés a létesítményekkel szemben, de ha a város megnyeri a pályázatot, akkor természetesen további egyeztetések lesznek majd. A pályák reményeink szerint nemcsak a gyerekek sportolását tennék lehetővé, de közösségi helyként is funkcionálnának. A beruházás egy újabb nagy előrelépés lenne az arácsi városrész fejlesztésében – érvelt a legutóbbi testületi ülésen dr. Bóka István polgármester.

A szakszövetség az országos programmal és a megvalósítása érdekében kiírt pályázattal elsősor-

ban az utánpótlás-nevelés infrastrukturális feltételeinek javítását kívánja ösztönözni, valamint elősegíteni a labdarúgással mint tömegsporttal foglalkozó gyerekek létszámának növekedését.

A pályázat megvalósításához 30 százalékos önerő szükséges, ami mintegy 40 millió forint terhet jelentene az önkormányzat számára. A képviselő-testület a legutóbbi ülésen megszavazta, hogy beadják pályázatukat az MLSZ-hez, és a jövő évi költségvetés terhére biztosítják az ehhez szükséges önrészt.

balatonfured.hu

Nyitott képzés Balatonfüreden

(Folytatás az 1. oldalról.) Ennek megfelelően a tanulási központban az alábbi képzési programok közül lehet válogatni: nyelvi és számítástechnikai ismeretek, mindennapi pénzügyek, munkavállalói, vállalkozási, állampolgársági ismeretek, zöldenergia a háztartásokban, egészséges életmód, együtt tanulás otthon a gyermekünkkel, okostelefon, illetve táblagép használata, hatékony önmenedzselés.

A napi nyolc órában nyitva tartó, a piros iskola épületében lévő tanulási központ modern oktatási eszközökkel, illetve tanulászervezővel és egyéni, személyre szabott tanácsadással biztosít ingyenes képzési lehetőséget. A számítógépekkel, internet-eléréssel rendelkező, minimum 15 fő egyidejű tanulását lehetővé tevő központok a hivatalos program szerint 2016. január 31-ig működnek.

A megnyitón dr. Bóka István polgármester hangsúlyozta: a központ programjai elsősorban a munkaerőpiacra ilyen-olyan okból a leghátrányosabb rétegek képzésére koncentrálnak. Az egyik legfontosabbnak az alapvető pénzügyi kultúra megismertetését tartja, mert mint fogalmazott, ebben óriási a lemaradásunk, egyebek mellett ezért került a tár-

A képzés során számítógépes ismereteket is oktatnak

sadalom jelentős része a devizahiteles csapdába.

– 2010-ben kezdtük el a program felépítését, amikor rendkívül nagy gondot okozott a munkanélküliség. Ahhoz, hogy minél több ember vállalhasson munkát és azt meg is tudja tartani, elengedhetetlenül fontosak ezek a különböző átképzési programok – vélekedett Halász János, az Emberi Erőforrások Minisztériumának kultúráért felelős államtitkára.

– A legfontosabb feladatunk, hogy mindig a helyi közösségek igényeihez igazítsuk a képzési

programokat, ez biztosítja a program életképességét. Négy képzésünk, az informatika, a nyelvtanítás, a pénzügyi, illetve munkavállalói ismeretek azonnal indulnak itt, Füreden, jelentkezni a központban személyesen lehet – mondta Balázs Ákos projektmenedzser.

A Nyitott Tanulási Központ kialakítása a helyi szereplők (önkormányzat, civil szervezetek, helyi vállalkozások, egyházi szervezetek stb.) bevonásával történt. A központok legfőbb feladata, hogy a helyi szükségletekre és

egyéni igényekre rugalmas megoldást tudjon adni. A Nyitok Hálózat európai szinten is elismert program, amely egyedülálló módon ösztönzi a felnőttek élet-hosszig tartó tanulását, valamint a szociális hátrányok mérséklésével az alapkészségek fejlesztését. A tapasztalatok szerint kiugró mértékben járul hozzá az alacsony képzettségűek és pályakezdekők, valamint a munkanélküliek foglalkoztatásának javításához, de a munkahelyek megtartásában is segít.

Az országban ötven településen létesült egy-egy Nyitott Tanulási Központ. (A megyében Füred mellett Pápan és Várpalotán van még ilyen.) Az országban három régiós központot állítottak fel, Budapest és Debrecen mellett Balatonfüreden működik regionális iroda, amely 17 tanulási központ munkáját felügyeli és segíti majd. A központokban országosan száz alkalmazottat, valamint több mint 150 oktatót foglalkoztatnak, a tervek szerint a tanulási programok révén 12 ezer fő számára biztosítanak majd ingyenes tanulási lehetőséget. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával mintegy kétfélmilliárd forintból valósult meg.

Martinovics

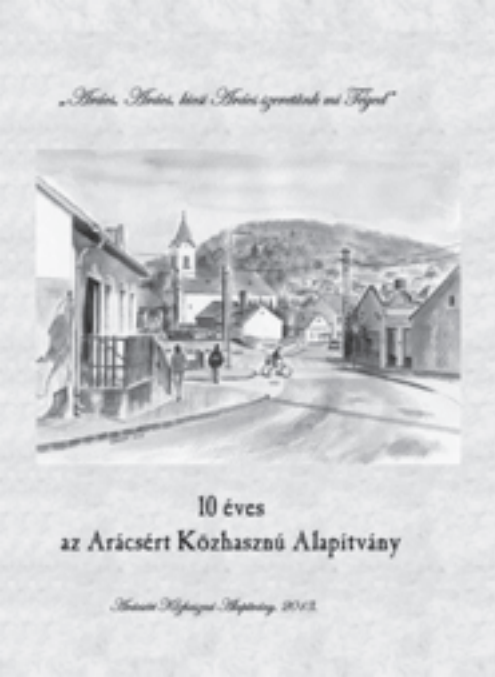
Elkapták a megrögzött rongálót

Őrizetbe vette a rendőrség azt a férfit, aki augusztusban, szeptemberben, majd októberben összesen nyolc alkalommal rongálta meg a Kossuth-forrást. A részletes beismerő vallomást tett budapesti férfi ellen, aki elfogásakor is éppen egy újabb akcióra készült, rongálás miatt folyik eljárás. Az ügyben még augusztusban indult eljárás, miután kárt tettek a műemléki védettségű ivókútban. Később folytatódott a rongálások, összesen nyolc alkalommal dugaszolták el az ivókutat, komoly kárt okozva ezzel, hiszen több ízben tönkrementek az ivóvizet pumpáló szivattyúk. Az ügyben ismeretlen tettes ellen folyt az eljárás – egészen mostanáig. A rendőrök ugyanis a hétvégén az

egyik bevásárlóközpont előtt elkaptak egy budapesti férfit, aki egy előzetes személyleírás alapján lett gyanús. Előállították, majd átvizsgálták ruházatát: nejlonzacskók, csőelzáró, vakdugó, nikecell-darabok, gyorskötöző, csavarhúzó, de még olló is volt nála. A 32 éves férfi bevallotta: újabb akcióra készült, éppen a forráshoz igyekezett. A gyanúsított részletes beismerő vallomást tett, beszámolt minden egyes akciójáról, az viszont egyelőre nem derült ki, mi volt a problémája az ivókúttal.

A rendőrök a tettest őrizetbe vették, rongálás miatt folyik az eljárás ellene – közölte a Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság.

balatonfured.hu

Könyv az elmúlt tíz év történetéről

Nagy érdeklődés mellett mutatta be az Arácsért Alapítvány azt a könyvet, amely a közhasznú egyesület elmúlt tíz évét örökíti meg.

A rendezvényen a helyi népdalkör énekelt, majd Fabacsovics Zoltán elnök köszöntötte a vendégeket, és bemutatott az a fotóválogatást, amely még a korábbi kuratórium jóvoltából 2009-ben

készült. A könyv szerzőjével, Tarnai Katalinnal az est háziasszonya, Molnár Judit önkormányzati képviselő, a humán erőforrás bizottság elnöke beszélgetett. Az est folyamán ajándék könyvvel köszöntötte meg az alapítvány a könyv elkészítésében közreműködők munkáját. A könyvbemutatót a népdalkör műsora zárta, melyet szeretetvendégség követett.

BFN

Postaládánkból

Szabadtéri színpad volt a látogatóközpont helyén

Füred egyik újabb beruházása a Tagore sétányon épülő látogatóközpont. Pontosan ezen a helyen több mint fél évszázada, vagy még régebben, a háború után egy szabadtéri színpad volt, ideiglenes célt szolgált, majd lebontották.

Két rendezvényre emlékszem. Közvetlenül a háború után, talán 1945-ben vagy 1946-ban a felszabadító vagy megszálló szovjet Vörös Hadsereg népi együttese adott itt műsort, talán a Mojszejev táncegyüttes vagy valami hasonló. Ott láttam először, hogy a férfi táncos guggoló helyzetben táncolt, ugrált, és közben lábait felváltva, két oldalra hirtelen kinyújtotta és visszahúzta. És ezt többször megcsinálta! Nyolc-tíz éves gyerek voltam akkor, és társaimmal – emlékszem – próbáltuk utánózni, de persze nem sikerült, mert erős lábak, izmok kellettek hozzá, ezt csak az tudta megcsinálni, aki táncos volt és sokat gyakorolta.

A másik rendezvény egy osztrák népi együttes fellépése volt, közvetlenül 1956 előtt, amikor már a politikában és a közéletben bizonyos fokú enyhülés mutatkozott, és ez volt talán az első alkalom, hogy egy nyugati együttes Füreden szerepelt. Stájerországból, talán Grazból érkeztek, emlékszem, az eseményről levélben lelkesen számoltam be Grazban élő nagynénémnek.

Akkor még a terület Deák sétány volt és csak később lett Tagore sétány.

Arra viszont nem emlékszem pontosan, hogy ugyanaz a szabadtéri színpad volt-e, vagy csak az eseményekre aktuálisan állították össze. Az utóbbi a valószínű, mert közben mintegy tíz év telt el.

Honti József

Volt-e Füreden resti?

Én már nem láttam, csak egy nagy behemót állomásépületet, amelybe nem is illett a resti. Krúdy talán látta a régi állomásépületben, hiszen Füredre már rendszerint vonattal jött, s valószínűleg soha nem egyedül...

Hogy mi a resti, kéretik az idős olvasóktól, meséljék el unokáiknak, hogy mi volt ez a csoda nevű nagy találmány a magyar vasúti közlekedés történetében. (Illetve a világ közeledésében, hiszen a vonatra szállók két dolgot szeretnek nagyon: utazni és enni utazás közben.)

Ezt tette Krúdy is, aki saját írásai szerint – egy kicsit gyanakvók vagyunk! – keresztül-kasul járta az országot, hogy rátaláljon, melyik vasútállomáson mit érdemes enni a vasúti vendéglőben. És ezekből az írásaiból állt össze egy kis kötet, a veszprémi Prospektus Nyomda Krúdy-sorozatának a 22. könyve: Akik azért utaznak messzi földre, hogy jól megébedeljenek címmel.

Ennek a bemutatója volt imáron hagyományos kulináris élvezetek közepette a Hamvas Béla Asztaltársaság szervezésében november 10-én, a Blaha Lujza étteremben. Stílszerűen a vasútállomáson kellett volna tartani, de hát ott jelenleg még nagy dolgok történnek!

Utazás, evés, Krúdy-olvasás – de jó dolgok voltak ezek hajdán! S ma is azok lehetnének, csak kedvünk legyen hozzá (meg aprópénzünk...). Íme, egy részlet, s miután már tudjuk, mi az a resti, most már csak azt kellene megtudni, mi az a zóna?

Az István-napi utas „A zóna Magyarország történetében felejthetetlen mindazok előtt, akik talán Baross Gábor zónája nélkül sohasem jöttek volna Pestre. Mert a pesti utazás nem volt olyan könnyű dolog a zóna előtt – igen hasonlított még az úti állapot ahhoz az időhöz, amikor a mostani központi pályaudvar helyén aszódi és felvidéki fuva-

rosgazdák csattogtatták az ostoraikat az utazni vágyók előtt. A vonatoknak nem volt rendes csatlakozásuk. Miskolcra például éjfélkor érkezett meg a Kassa felé indított vonat, de reggelnél előbb nem indult. Püspökladányban mindig hemzsegték emberek a várótermekben, akik valamerre, valahová készülődtek, de a vonat nem jött. Nem mondom, hogy a vasúti restauráció szempontjából ártalmas volt a közlekedésnek ez a rendje – akkoriban teremtek Magyarországon azok a híres vasúti vendéglősök, akiket szerte az országban úgy emlegettek a régi utazók, mint a dickensi postakocsik idejében a különböző vendégfogadókat. Híre volt a püspökladányi állomás pörköltjének – paradszommal és zöldpatrikával készítették azt, hogy az utazó vízgazdálkodást találjon a vízszolgáltatásért. A füzesabonyi bort éppen úgy emlegették a gyakorlott utazók Magyarországon, mint Ausztriában a grazi vonalon a vörösborokat. Kassán átutazva persze, hogy sódort kellett enni, mert volt idő akár két porció elfogyasztásához is, amíg a tátrai gyors befutott a maga emeleti mozdonyával. Nyíregyházán télen-nyáron disznótör várta az utasokat a vasúti restaurációban ama híres Balczár hentes jóvoltából. Pozsonyban mákos és diós kifli. Érsekújvárott cigányzene... Éppen a vonatok rendetlen járása okozta, hogy a vasúti fogadósok kитеhettek magukért, mert nem kellett attól tartani a szakácsnak, hogy akár csak egyetlen fűtőjelet is adjon a masiniszta, amidőn is a harmadik fűtőjelre kérlelhetetlenül elindult. Barátságos világ volt, étkezés után lehetett ejtőzni, megismerkedni jámbor utazókkal, akik más vidékekről jöttek, beszélgetésbe lehetett eszkelkedni az országos dolgokról, a termésről, a szüretéről és más olyan dolgokról, amelyek mindig érdekelték a magyarokat.”

(p. m.)

Milliárdokat hozott a szezon

Az északi part legnépszerűbb települése ezúttal is Balatonfüred volt

A tavalyinál lényegesen több vendég érkezett idén a Balatonhoz, az északi part legnépszerűbb települése ezúttal is Balatonfüred volt, a városba mintegy hatezerrel többen látogattak el, mint az elmúlt évben. Füred mellett Siófok, Hévíz és Zalakaros a tó leglátogatottabb települése.

A KSH legfrissebb adatai szerint januártól augusztus végéig, a közel ötszáz működő balatoni szálláshelyen 1 millió 49 ezer vendég 3 millió 646 ezer vendégéjszakát töltött el. A vendéglétszám 3,2, a vendégéjszakák száma 3 százalékkal haladta meg a tavalyi forgalmat.

A vendégek háromnegyedét a hazai látogatók tették ki, számuk – az erős főszezonnak köszönhetően – 3,7, az általuk eltöltött vendégéjszakák száma pedig 3 százalékkal nőtt.

A külföldi forgalom márciusban és májusban volt kiemelkedő, a fődínyben pedig hasonlóan alakult, mint 2012-ben. Így idén augusztus végéig 1,6 százalékkal több külföldi vendéget és 3,2 százalékkal több külföldi vendégéjszakát regisztráltak a balatoni szálláshelyek.

Négy város – Hévíz, Siófok, Balatonfüred és Zalakaros – szálláshelyei fogadták az üdülőkörzet teljes vendégekörének felét, Füredre közel hatezer vendéggel többen érkeztek, mint tavaly – közölte a KSH.

A külföldi vendégek legnagyobb hányada továbbra is német (74 ezer) és osztrák (35 ezer) látogató volt, utóbbiak egyébként a legjobb költő turisták közé tartoznak, illetve a legnagyobb uta-

zási hajlandósággal bíró európai nemzet. Oroszországból jelentősen, mintegy 40 százalékkal, Lengyelországból és Hollandiából 17–18 százalékkal nőtt a foglaltság száma, Ukrajnából viszont csupán feleannyi vendég érkezett, mint az előző évben. Az ázsiai földrészről elsősorban kínaiak látogattak a Balatonhoz: a tavalyinál egynegyedével többen (6 ezer fő). Az üdülőkörzet vendégeinek kétharmada a szállodákat, 12 szá-

zaléka a panziókat és üdülőházakat választotta, 170 ezer látogató pedig a balatoni kempingekben szállt meg. A KSH szerint a balatoni kereskedelmi szálláshelyek 34,1 milliárd forint (az országos bevétel 17 százalékát kitevő) bruttó bevételt értek el. A bevételek 56 százaléka a szállásdíjakból, 16 százaléka a szálláshelyek üzemeltetésében lévő vendéglátóhelyek forgalmából származott.

MT

Új borászati kiállítótér nyílt

A Balatonfüredi Turisztikai Egyesület 2012. május 21-én írta alá a Balatonfüredi Turisztikai Egyesület (TDMSz) tevékenységeinek fejlesztése II című projekt támogatási szerződését, amelynek eredményeként az egyesület 62 618 572 forint uniós támogatásban részesül.

A Balatonfüredi Turisztikai Egyesület az Új Magyarország Fejlesztési Terv Regionális Fejlesztési Operatív Program támogatási rendszeréhez benyújtott KDOP-2-2.1/D-11-2011-0003 kódszámú projekt keretében nyerte el a vissza nem térítendő támogatást 79 százalékos támogatási intenzitással. A TDM-pályázat egyik legfontosabb eleme a Blaha u. 5. szám alatti épület földszintjének belsőépítészeti megújítása, amelynek keretében egy borászati tematikájú kiállítótér alakítottak ki.

A Tökétől a palackig című, interaktív kiállítást, amely a Bala-

tonfüred-csopaki borvidék múltját és jelenét mutatja be, november 11-én nyitották meg a közönség előtt. Az időszakos tárlatot Varga Zoltán, a Balatonfüred-csopaki Borvidék Hegyközségi Tanácsának elnöke és dr. Praznovszky Mihály irodalomtörténész nyitotta meg. Az ünnepségen a vendégek egy tárlatvezetés keretében végignézték a kiállítást és kipróbálták az interaktív eszközöket.

A kiállításon szereplő tárgyakat és fotókat a veszprémi Laczkó Dezső Múzeum bocsátotta az egyesület rendelkezésére, a kiállítás anyagát Lichtneckert András helytörténész állította össze. A teljes képi és szöveges dokumentáció elérhető a kiállítótérben szabadon használható számítógépen, illetve ugyanitt egy virtuális boroscímke-gyűjtemény is megtekinthető a borvidék borászainak jóvoltából.

A kiállítás ingyenesen látogatható a Tourinform-iroda nyitvatartási idejében.

BFN

Tökétől a palackig

Csupa rejtélyes kifejezés: TDM, interaktív borászati kiállítótér, Tökétől a palackig, interaktív kiállítás – borivó legyen a talpán, aki megfejtí ezt a rejtélyt. Pedig semmi varázslat nincs benne, egyszerűen megint gazdagodtak Füred híres borkultúrájának a bemutatási lehetőségei. (Csak az interaktív borivást nem értem még mindig, kivéve, ha az inter azt jelenti, hogy nagyon sok...)

Megnyílt a turisztikai látogatóközpontban egy új kiállítás, ahová érdemes lesz betérni. Rólunk szól, füredi borászokról, füredi borokról és füredi borivókról. Én ugyan még nem láttam e sorok írásakor, de remélem, így lesz. Más bort meg sem érdemes nézni, mondja az elfoglalt füredi.

Borbemutató helyből nem lehet elég ebben a városban. Jó boraszokból sem. Hiszen az évszázados múlt, ami ezen a tájon a szőlő- és borkultúrában meghatározta a helybeliek életét, életlehetőségeit, mind a mai napig súlyos kötelezettséget is ró a balatonfürediekre. A boros múlt megbecsülését, a kitűnő hajdani borászok példájának életben tartását és a bor folyamatos interaktív kóstolgatását.

Én egy borszakembert emelnék ki a sok kitűnő füredi közül: Jókai Mór. A közelmúltban javasoltam Koczor Kálmán borrendi elnök úrnak, hogyha a szabályok engedik (ha nem, akkor is), válasszuk meg Jókait a borrend örökös dísztagjának! A magyar írók között ő volt a legjobb szőlősgazda, és a szőlősgazdák között a legjobb író. Igaz, nem itt borászkodott, hanem Budán, a sváb-hegyi birtokán, de ott kitűnően! Ő maga telepítette a szőlőjét, ő művelte (módjával persze), nagy szüreteket szervezett s büszke volt jó boraira. Itt, Füreden már nem volt ideje, s alighanem ereje sem belefogni a szőlészetbe. Inkább elfogadta a füredi, arácsi, csopaki gazdák invitálását, és szívesen ivott velük akár a házában, pincéikben, akár a fürdő vendéglátóhelyein, ahol finom füredi bort szolgáltalt fel.

Van szőlészeti szakkönyve, nagyon sok okos és tapasztalt megjegyzéssel. Van sok részlet a regényeiben a szőlőről és a borról. Van sok anekdotája, melynek a főszereplője a bor. Az egyik kedvencemet ideigazítom Füredre. Így szól. A pincében beszélgetnek a derék egyházfik. Egymás között megbeszéljük az egyház és a bor, a tisztelendő úr és a bor viszonyát. Egy kis vita is kerekedik közöttük.

„– Ugyan értsen meg kegyelmed: ha az egész világon nem volna semmi víz, mivel keresztelné a szülötteket?

– Megkeresztelném őket borral.
– És hát, ha bor sem volna?
A pap szemébe nézett az esperesnek.
– Ha bor nem volna, nem is lennék én akkor füredi pap.”
Mese is, adoma is, jókedv is. Éppen olyan, amilyenné tesz bennünket a füredi bor, amikor interaktívan fogyasztjuk.

Y. Y.

Vidékünk egykori fő foglalkozása a szőlészet-borászat volt, amely ma is fontos gazdasági ág. Balatonfüreden, 1918-ban született dr. Csizmazia Darab József szőlőnemesítő, aki az idei szüretet már nem érthette meg, igen idős korban elszólította a halál. Munkásságában a hazai szőlőtermesztés korszerű fajtáinak létrehozását tekintette legfontosabb feladatának. Az államilag elismert fajtái közül a Zalagyöngye és a Bianca a leghíresebbek. Interspecifikus szőlőfajtája a különleges minőségi bort adó Füredgyöngye, nemesítője a Balatonfüred Pro Urbe és a díszpolgári cím elnyerése emlékéül, és a szőlővároshoz elkötelezett hűség jegyében is javasolta, hogy a szőlőfajta az állami elismerésekor ezt a nevet kapja. A tudós kutató, dr. Csizmazia Darab József nagy gondot fordított mindig is a szőlőfajták elnevezéseire, évtizedeken át harcolt a magyar fajtanevek nagy kezdőbetűs helyesírásáért. Szakmai elismertségével, komoly eredményével valóban sokat tett a kis kezdőbetűs hibás gyakorlat megváltoztatásáért. Kiss Jenő akadémikus, az ELTE tanszékvezetője világosan fogalmaz neki küldött levelében: „A szőlőfajták neveit nagybetűvel kell írni. Tehát úgy, ahogy Czizmazia úr is helyesnek tartja”. Támogató állásfoglalást kapott a Köztársasági Elnöki Hivaltól, az FVM oktatási, kutatási és fejlesztési főosztályától, valamint a Fajtaminősítő Intézet-től is. Mint A szőlő és bor nemzeti város címet viselő Füred polgárai, mi se járunk rossz úton ebben az ügyben.

Cikkünk elején a cím írásmódja szembeszökően helytelen. Ejtünk néhány szót az alábbiakban arról, hogy vajon szőlő- és borneveink mára viszonylag széles körben elterjedt, de a köznyelvben nem elfogadott nagy kezdőbetűs írásmódja viszont helyes-e? A szavak, nevek nagy kezdőbetűjének indokoltságáról már a régiségben is vitakoztak, még a közelmúltból is elsősorban azt állapíthatjuk meg, hogy a kis vagy nagy kezdőbetűk kérdésében erősen eltértek a vélemények. A különösebb értelmi vagy érzelmi mozzanatokkal telített szó nagy kezdőbetűs kiemelése elsősorban a barokk korszakban és a XIX. század elején volt divatos. (Később is kísértett a magasztosítás szándékával megszemélyesített fogalmaknak, épületek, po-

A Szőlő és Bor

Csizmazia Darab József emlékére

litikai események neveinek, magas hivatalt viselők címeinek hatáskeltő, nagybetűs kiemelése; pl. Nagy Októberi Szocialista Forradalom, Titkos Tanácsos stb.). A XIX. századi akadémiai szabályzatok kezdőbetűkről szóló fejezetének anyagát elsősorban a tulajdonneveknek és származékaiknak az írására vonatkozó szabályok adják. De az egymás után következő kiadások egyre több olyan esetet is szabályoznak, amelyekben a tulajdonnevek írásától függetlenül alkalmazunk minket kis vagy nagy kezdőbetűt, „öreg betűt”. A Magyar Nyelvőr (1898: 307) hasábjain arról panaszkodtak, hogy „úgy elszaporodtak a nagy kezdőbetűk, hogy már-már a német helyesíráshoz hasonlatos az íráskép.”

Sajnos az állatnevekhez, egyéb növénynevekhez hasonlóan, igen csak tarka a kép az írásmódot illetően a szőlőnevek esetében, különbözőképpen találhatók a fajtanevek még a szakirodalomban is. Nem egységes az írásmód, eltérő módszert követnek a szerzők az egybe-, illetve különírássra vonatkozóan, de a legtöbb probléma a nagy kezdőbetűs írásmóddal támad az ingadozó gyakorlatban. Pedig a fajtanevek helyesírására világosak a szabályok. A kérdés azonban az, hogy a szőlőfajtanevek minden esetben tulajdonnévnek minősülnek-e. Ugyanis a tulajdonnévként elfogadott nyelvi elemeket írjuk nagy kezdőbetűvel, így például a hivatalos fajtaneveket a zöltségek és gyümölcsök esetében. A fajtanevek többsége fantázianév, betűszó stb., ezért nagy kezdőbetűsek, ugyanakkor a legtöbb helyen kis kezdőbetűket használnak, kivéve az elnevezések tulajdonnévi elemeit. A kis és a nagy kezdőbetűk vitás kérdéseiben tulajdonképpen a köznév és a tulajdonnév elhatárolásának problémájával állunk szemben. Az újonnan kitenyészett, nemesített fajták nevei tulajdonnevek, ugyanakkor az évszázados, részben vadon termő fajták elnevezései viszont köznevek, a természetes névadás termékei, név-

adójuk nem ismert. Különösen a szőlészek, borászok, ampelográfusok körében vannak sokan, akik a szőlőfajták és a borok neveit nagy kezdőbetűvel látják szívesen. Arra hivatkoznak, hogy ezek tulajdonnevek, sőt, hogy ezek kisbetűs írásmódja a nemzetközi kereskedelemben minket hátrányos helyzetbe hoz. Ám, ha belenézünk a szakkönyvekbe, szakfolyóiratokba, nem látunk egységet e tekintetben. A Kertészet és Szőlészet nevű folyóirat egyik cikkében (1957, 7: 18) vártnak a Magyar Tudományos Akadémia döntését: „Megérdemlik-e a szőlőfajták, hogy nagybetűvel írják a nevüket?” Egy számmal később (8: 22) ketten is hozzászóltak. Egyikük teljesen elfogadhatónak tartja a fajták nevének nagy kezdőbetűjét, és érveinek alátámasztására a zöltségtermesztés köréből hoz példákat. A másik levélíró a közelmúltban elhunyt híres ampelográfus, Csepregi Pál, aki szintén a nagy kezdőbetűs írást tartja helyesnek a következő okokból: a kertészeti termelés valamennyi ágában a fajták így íróttak, továbbá, hogy a szőlőfajták neveit a legtöbb országban nagy kezdőbetűvel írják. Említi még a hagyományokat és a kisbetűs tábor következetlenségét – pl. Kecskemét virága, de kecskeméti rizling, Mathiasz Jánosné muskotály, viszont csabagyöngye, izabella. Cikkének másolatát megküldte a Magyar Nyelvőrnek, amely még 1958-ban (257) válaszolt is. A szerkesztőség azon az állásponton volt, hogy a védjegyszerű névválasztás tulajdonnévi felfogását írásmódját kár volna a köznyelvi helyesírásra is ráerőltetni, hiszen „ez a nagybetűs írásmód merőben ellenkezik a magyar köznyelvi helyesírással”. Elsősorban azért is, mert a tulajdonnevek gyakran köznevesülnek, a Gül baba burgonyából gülbaba lesz, ilyen többek között burgonya szavunk is (Burgundia, Borgogna) vagy a ringlő (reine-Claude) és ella (Ella burgonya). Csokonai szavával „Aki Ellát eszik, az embertársát vendéges-

kedi be”. Az MTA helyesírási bizottsága kiadványaként 1985-ben jelent meg szabályzat a növénynevekre vonatkozóan, amelyet Priszter Szaniszló is ismertet Növényneveink című, 1998-ban megjelent igen fontos munkájában. Eszerint a nemzetség feletti egységek (szupragenerikus taxonok) nevei és a nemzetségnevek (génusznevek) kis kezdőbetűvel írandók. Akárcsak a fajnevek (speciessnevek), kivéve azokat az összetételeket, amelyeknek földrajzi vagy személynévi tagja nem köznevesült. A fajtanevek (cultivarok nevei) azonban nagy kezdőbetűsek (pl. Cegléd szépe, Medoc noir, Olasz rizling, Király furmint).

Felvetődik először is a kérdés, hogy az utóbbiak miért külön írva, két szóban szerepelnek? Ezt aztán semmi sem indokolja! A magyar helyesírás szabályai 11. kiadásában (tizenkettedik, szótári anyagában bővített lenyomat, 2001) a Szabályzat 107. b) pontja: „A minőségjelzős összetételeket egybeírjuk. Ezek tagjainak együttes jelentése más, mint az előtag és az utótag jelentésének összege; gyorsvonat, hidegvérű, melegagy”. Ennek megfelelően találjuk az ilyen szőlőneveket: olaszrizling, szürkebarát. Elgondolkodtató persze az is, hogy összetett fajtanévben (Olasz rizling, Király furmint) a rizling és a furmint kisbetűs, de önállóan már nem? Amellett, hogy A magyar helyesírás szabályai kötetében egybeírva találjuk (olaszrizling), még sokkal fontosabb, hogy kis kezdőbetűvel, ahogy szótározottak is (Helyesírási tanácsadó szótár, 1983: medoc, kövidinka, kékenyelű, kadarka, otelló, otellóbor stb.; Nyelvművelő kézikönyv, 1985: Otelló alatt: „A szőlőfajtát jelentő otelló szó természetesen kisbetűs.”; Helyesírási kézikönyv, 1988: rizlingszilváni, szemelt rizling, sasza, somló furmint stb.; A magyar helyesírás szótára, 1999: kékenyelű, Otelló [személynév], de otelló [szőlőfajta], ezerjő, muskotályszőlő, tramini). Lezárva a rövid áttekintést megje-

gyezzük még, hogy az Új helyesírási szabályzatban a néhány szőlőfajta és bor kis kezdőbetűvel szerepel: burgundi vörös, rajnai rizling, szürkebarát, ezerjő, tramini, kövidinka, sárféher, sőt a külföldiek is: chianti, portói bor, medoc. Ugyanakkor felhívjuk a figyelmet arra is, hogy míg a szőlőnevek valamennyi szótárunkban (CzF., Ballagi, Etsz., Magyar értelmező kéziszótár, TESz., ÚMTsz., SzT. stb.) és korábbi lexikonainkban (Pallas, Révai, Új magyar lexikon) kisbetűsek, addig a Magyar Nagylexikon (Budapest, 1993–) írásmódja már tarka képet mutat! Így egyszerre szerepel a nagy kezdőbetűs Ezerjő, Furmint, Kadarka, Leányka, Kékfrankos stb. mellett a kis kezdőbetűs cirfandli, sarga muskotály, eperszőlő (Izabella alatt). Sőt, Otello rövid ó-val, direkttermők (ezt viszont külön kell írni!) alatt egyenesen Othello alakban! Több variáció szinte nincs is! Ugyanilyen következtelen a Révai Új Lexikona (Budapest, 1999–), amely még egy szócikken belül is használ kis, illetve nagy kezdőbetűt: ezerfürtű, ugyanott Hárslevelű és Piros tramini.

Tény, hogy számos szőlőfajta és néhány borféleség biztosan megérdemelné a nagy kezdőbetűt, sőt azt is, hogy nevét csupa nagybetűvel írjuk! Esetleg arany tintával... Ugyanakkor azonban az útmutatásért forduló mégis olyan tanácsokat kaphatnak, mint legutóbb például az MTA Nyelvtudományi Intézete főmunkatársának a Zalai Hírlapban megjelent olvasói levélre adott, kisbetűs írásmódot ajánló válasza, amelyre Csizmazia Darab József pályatársa, a híres keszthelyi szőlőnemesítő, Bakonyi Károly így reagált: „Legközelebbi fajtámat a tiszteletem jeléül Dr. Eöry Vilmaról fogom elnevezni, s majd a saját kisbetűvel, eöry vilmaként fogja

közölni.” Ha a származási helyet is pontosan megjelölve neveznek meg valamely kinemesített szőlőfajtát a borszakemberek, akkor ezek már nem egyszerűen fajtanevek, hanem márkanévnek számító elnevezések, ezeket célszerű nagy kezdőbetűvel írni akár felsorolásban is: Cserszegi fűszeres stb.

Az elvont nevek (ide tartoznak a híres emberek, családtagok, ismerősök neve alapján létrehozott szőlőnevek, mint pl. a Kocsis Irma, Mathiasz Jánosné muskotály, Munkácsy József muskotály, Szauder Gusztávné, Kossuth szőlő stb.) érdemben semmit sem mondanak a jelölt fajtáról. Sőt, gyakran azt sem tudni, hogy szőlőnév a kérdéses elnevezés. Már Pálkás Gyula fölemelte ezek ellen a szavát (Borászati Lapok, 1942: 105): „ilyen neveket ne adjunk a szőlőfajtáknak: Faragó Zsiga bátyám dinka, mert akkor végül is odajutunk, hogy Kati nénem pirosfürtös napernyője muskotály szőlőfajtánk is lesz”.

A kis és a nagy kezdőbetűk vitás kérdéseiben tehát tulajdonképpen a köznév és a tulajdonnév elhatárolásának problémájával állunk szemben. Határozottan megfogalmazódott már számtalanszor, hogy a közszavakat kisbetűvel írjuk. A szőlőnevek esetében azonban fajtanevekről (cultivarok nevei) van szó, márpedig a helyesírási szabályzat szerint a fajtanév mindig nagy kezdőbetűs. Ráadásul a szőlőfajtáknak nagy gazdasági jelentőségük van, a fajtanevek nemzetközi előírásoknak is meg kell feleljenek. Ezért írja elő Priszter is a Medoc noir, Cegléd szépe (23/b) írásmódot. Nyilvánvaló, ha lesz igazán egységes és egyértelmű, a fajtanevek minden vonatkozására kiterjedő szabályzat, elvárható egységes helyesírás is.

Dr. Rácz János

Ünnep volt a szüret, kitűnő minőségű az újbor

Az Arácsért Alapítvány idei Arácsi szüret rendezvényét még szeptemberben majdnem elmosta az eső. A szokott helyen, a szakiskola előtti parkban lehetetlen volt megtartani az ünnepséget, így a népház és annak udvara adott otthont e különleges szüretnek.

Fabacsovics Zoltán, az alapítvány kuratóriumi elnöke azzal a kéréssel fordult a mulatságra érkezőkhöz, hogy legalább egy fűrt szőlőt hozzanak a közöshöz.

Sajnos, most minden évben kevesebb a Balaton-felvidéken a szőlőtermő terület. Nincs ez máshogyan itt, Arácon sem. Kihal-

nak az öreg szőlősgazdák, sok fiatal pedig nem érdeklő a szőlő. Eladják a régi szőlőterületeket, az új tulajdonos kivágja a szőlőt,

majd építkezik rajta. Azért szerencsére vannak örömteli példák is. Új telepítések, némely családnál apáról fiúra, sőt unokára száll

A Balatonfüred–csopaki borvidék története című könyvből megtudhatjuk, hogy a 17. században a gróf Esterházy család volt a legjelentősebb földbirtokos Arácon. Azonban gróf Esterházy Ferenc az arácsi és tihanyi birtokait elzálogosította a tihanyi várkapitánynak. A záloglevélben foglaltak szerint a birtokon jelentős bortermelést folytattak. Az arácsi és a füredi jobbágyság együttesen 40 akó bort adtak szüretkor a földesuraknak. Minden házas ember egy-egy „Wesprimi öreg akó bort” tartozott adni. A 18. században az arácsi szőlők zöme a Péter- és a Tamás-hegyen volt.

a szőlőművelés, a borkészítés szerezete.

Az Arácsi szüreten a kezdeti nehézségek ellenére, a NABE asszonyainak szorgos keze munkája eredményeként, a lila hagymás és finom sütemények kerültek az asztalra. Közben az udvaron a férfiak felállították a sátrat, meghozták a prést és várták a szőlősgazdákat és azokat is, akik valóban csak egy-egy kosár szőlőt tudtak hozni.

Ehhez a közösségi szürethez nem volt szükség bocskára, nem muszkoltak csöbörben. Nem láthattak a vendégek muszkolófát és kuruglát. Mustszűrő kosár és szálvas talán valahol még fellelhető, mint ahogyan néhol még

vannak vascasvaros faprések karméntóval együtt. Jó lenne egyszer Arácon egy olyan épületet találni, ahol ezeket a régi szőlőműveléshez, szürethez és a bor készítéséhez alkalmazott eszközöket össze lehetne gyűjteni.

A rossz idő ellenére szépen gyűlt a szőlő. Hamarosan a présbe került és folyt is a leve. A gyerekek mustot, a felnőttek az elmúlt év finom borait kóstolgatták. Mint megtudtuk a présnél dolgozóktól, úgy 120 liter mustot sikerült kipréselni. Így majd az újbor-áldásnál megkeresztelhetik az arácsiakat a bort, amely a palackokba kerülhet.

A rendezvény szereplői az arácsi óvodások voltak. Műsorukkal, az alkalomhoz illő kis színjá-

téukkal, énekükkel színesítették a programot.

November 9-én, lapzártánkorkor pedig már az újbort ünnepelték Arácon *Szappanos Benedekkel*, aki az újborhoz kötődő szokásokról beszélt, bemutatta a Vilányi borvidék Szent Mártonborát. A közönség az újbort kóstolva idén is nevet ad az arácsi bornak, majd a szüri a 60–80 névből kiválasztja, hogy mi kerül a címkére. 2011-ben Arácsi vedresnek, 2012-ben Arácsi soksorosnak, idén Arácsi barátoknak hívják az arácsiakat borát, amelyet a névadó után a János-napi borszentelésen, majd palackozva jövőre az Árpád-napi rendezvényen ihatunk újra.

Hanny Szabó Anikó

Helytörténeti séta a temetőben

A Balatonfüredi Helytörténeti Egyesület feladata a múlt emlékeinek, értékeinek feltárása, ezért tagjai fontosnak tartják, hogy azok a sírok, amelyek koruk, művészi megformálásuk vagy az ott nyugvó személy miatt értékesek, méltóképpen megőrződjenek a füredi temetőkben. Az egyesület igyekszik figyelemmel kísérni sorsukat, és szeretné megakadályozni, hogy a sírok véletlenül vagy szándékosan eltűnjenek, felszámolásra kerüljenek.

(Varga Lászlóné 2001 és 2004 között a Füredi História lapjain már bemutatta a temetők sírjainak egy részét, 2004-ben könyve is jelent meg a zsidó temetről. Az arácsi temetők és a köztemető ismertetésére azonban még nem került sor.)

A temetők vizsgálata, a sírok számba vétele folyik, a megőrzén-

dőkről készül a lista, amelyet hamarosan eljuttatnak a temetők fenntartóihoz. A jegyzékben szereplő sírok többsége gondozott, kiemelt figyelmet az elfeledettek, magukra hagytak érdemelnek. Elkezdődött tehát az aprólékos feltárómunka annak érdekében, hogy hazánk sok más temetőjéhez hasonlóan – a füredi épületek, fák után –, kapjanak majd helyi védelmet múltunk fontos dokumentumai, a sírok is. Az egyesület a füredi temetők bemutatása érdekében tagjainak és az érdeklődőknek sétákat szervez. A közelmúltban a Bajcsy-Zsilinszky utcai református és a római katolikus temetővel ismerkedtek az érdeklődők.

Talán kevesen tudják, hogy ezekben, az Aszófőre vezető egykori országút melletti temetőkben is pihen leszármazottja a magyar

irodalom és történelem két neves személyének, Kazinczy Ferencnek és Bajza Józsefnek.

Kazinczy Ferenc (1795–1831) nevét emléktábla és utca őrzi Füreden. Az irodalomszervező író, költő, a nyelvújítás vezéralakja sokáig levelezett költőbarátjával, Pálóczi Horváth Ádámmal, 1789-ben meg is látogatta Füreden. Kazinczy neve azonban nem csak emiatt kötődik Füredhez. Unokája és dédunokái a Bajcsy-Zsilinszky utcai római katolikus temetőben nyugszanak. Sírjuk felirata jelzi a Kazinczy rokonságot, a családi kapcsolatok tisztázásához azonban kell némi magyarázat.

Kazinczy Ferenc és Török Sophie hét élő gyermeke közül harmadikként Thália (1809–1862 (1866?) született, az ő második férje hrabovai Hrabovszky Sándor ifjan Itáliában teljesített diplomáciai szolgálatot, volt velencei követségi titkár, római attasé, majd királyi ügyész lett. Legidősebb leányuk, Hrabovszky Irén (1846–1922) Hegedüs Lajoshoz (1844–1905) ment feleségül.

A sírban Hegedüs Lajosné Hrabovszky Irén (Kazinczy Ferenc unokája), valamint két leánya, Tornáczky Kálmánné Hegedüs Sarolta (1875–1945) és Hegedüs Emma (1891–1975) nyugszik. A Tornáczky házaspárnak nem született gyermeke, Emmát nevükre vették, ezért ő a Hegedüs-Tornáczky nevet használta. Tanítónő lett, nem ment férjhez. Velük együtt pihen Tornáczky Kálmán (1863–1936) borászati-szólészeti főfelügyelő.

A Kazinczy dédunokára, Hegedüs-Tornáczky Emmára sokan emlékezhetnek még Füreden, hiszen évtizedekig tanított itt. Előbb a római katolikus elemi iskolában, majd az államosítás után az általános iskolában, sok-sok kisdíakkal ismertette meg a betűvetést. Ezen írás szerzőjét is ő tanította. Tornáczky Kálmán borászati főfelügyelő 1924-ben vount nyugdíjba, 1928-ban telepedett le Füreden. A család a mai

Noszlopy Gáspár utca 9. szám alatt élt.

A Bajcsy-Zsilinszky utcai református temető egykori ravatalozójának közelében egy magányos, földbe süppedt sírkő látható, kereszt alakú csúcsa evangélikus vallásra utal. Angol nyelvű felirata jelzi, hogy a sírban Francis William de Bajza Hughes-Hughes nyugszik, aki 1892. január 27-én született és augusztus 16-án halt meg, tehát alig hét hónapot élt. A sírkövön egy bibliai, Ézsaiás könyvéből való idézet is olvasható.

A református egyház halotti anyakönyve szerint az általános gyengeségben meghalt kisfiú szülei, Hughes-Hughes Ágostonnal és Bajza Júliával (valójában Ilona) Londonból érkezett Balatonfüred fürdőbe.

A sírban nyugvó gyermek reformkori irodalmunk egyik vezéralakjának, Bajza Józsefnek (1804–1858) dédunokája, Beniczkyne Bajza Lenke író és Heckenast Gusztáv könyvkiadó unokája. Bajza József költő, kritikus, lapszerkesztő, színigazgató, a Magyar Tudományos Akadémia és a Kisfaludy Társaság tagja volt. Ő szerkesztette Kossuth Hírlapját, Vörösmartyval együtt a kor legnagyobb irodalmi lapját, a Kritikai Lapokat.

Bajza József Csajághy Laurát, Vörösmarty Mihály feleségének testvérét vette feleségül, így a családokat szoros szálak fűzték össze. Lenke leányuk (1839–1905), akinek már fiatalon jelentek meg írásai különböző lapokban, fordulatokban gazdag életet élt. 1858-ban, 19 évesen Heckenast Gusztávhoz (1811–1878), a 28 évvel idősebb, akkor már neves könyvkiadóhoz, nyomdatulajdonoshoz ment férjhez.

A házaspár Ilona leánya a következő évben, Aladár fiuk 1861-ben született. Bajza Lenke hamarosan elhagyta családját, és 1862-ben férjhez ment Beniczky Ferenc földbírtokoshoz. Ő később számos fontos állami tisztséget tö-

A magyar irodalom és történelem két neves személyének, Kazinczy Ferencnek és Bajza Józsefnek is pihennek leszármazottjai az aszófői út mentén lévő temetőkben

tött be, így Lenke a közélet ismert szereplőjévé vált. Beniczkyne Bajza Lenke néven korának népszerű íróője volt.

A gyermek nagyapja, Heckenast Gusztáv tevékenysége is szorosan összefügg reformkori irodalmunk, a magyar könyvkiadás, könyvkereskedelem történetével. Neve az 1848. március 15-i pesti események kapcsán mindenkinek ismerős lehet, hiszen a Landerer és Heckenast nyomda gépén nyomtatták ki a 12 pontot és a Nemzeti dalt. 1848–49-ben itt készült az akkori magyar fizetőeszköz, a Kossuth-bankó is. Heckenast cége egyszerre volt nyomda, könyv- és lapkiadó, könyvkereskedés és könyvtár. Mintegy négy évtizedes kiadói tevékenysége során csaknem 1300 különböző műfajú kiadványt jelentetett meg.

A 19. század magyar szépirodalmának egyik legjelentősebb kiadója volt, nála láttak napvilágot többek között Csokonai Vitéz Mihály, Berzsenyi Dániel, Kisfaludy Sándor, Kölcsey Ferenc, Jókai Mór, Vajda János, Petőfi Sándor, Eötvös József művei. A hazai sajtótörténetben is fontos sze-

repet játszott, nevéhez fűződik a Vasárnapi Újság elindítása, és ő volt a Kossuth Lajos által szerkesztett Pesti Hírlap kiadója is.

Bajza Lenke és Heckenast Gusztáv leánya, Ilona Carolina Augusta De Bajza Heckenast néven 1888-ban Bécsben ment férjhez Augustus Hughes-Hughes angol köztisztviselőhöz. A Füreden nyugvó Francis halála után talán vigaszt nyújtott a házaspárnak, hogy őt évvel később Angliában született második fiuk, Eustace megérte a felnőttkort. Ilona 1930-ban Londonban hunyt el, 79 éves korában.

A Bajza családot nem csak az a tragikus esemény kötötte Füredhez. Tudjuk, hogy tagjai jártak a fürdön, egészen bizonyos, hogy Heckenasttal történt házasságkötése évében, 1858-ban édesanyjával Bajza Lenke is itt nyaralt.

A három lezárt és az őt használatban lévő füredi temetőben még számos, településünk életében fontos szerepet játszó vagy országosan is ismert, jelentős személy sírja bukkanhat az érdeklődő. Védelmük, megőrzésük kötelességünk.

Némethné Rác Lidia

Gaál Antal válogatott versei

Megjelent *Gaál Antal* új kötete Elbitangolt hétköznapijaim címmel, amelyet november 26-án 17 órakor mutatnak be a Városi Könyvtárban. Épp 100 okom van, hogy ajánljam a kedves olvasónak ezt a verseskötetet. Először is 65 év szól mellette azért, mert Gaál Antal idén 65 esztendő tudhat maga mögött. Aztán még 25, mert pontosan 25 éve jelent meg az első verseskötete. És maradt még 10, mert épp a tizedik kötetét tartja a kezében a kedves olvasó; vagyis ez most egy hármas jubileum. Ennek alkalmából válogatta össze nekünk a költő eddigi munkásságának számára legkedvesebb darabjait, bemutatva az elmúlt 65 évének gyötrelmeit-gyönyörűségeit. Sokszínűségét jellemzi, hogy hiánytalanul beléjük szötte álmait, olvasmányait, kételkedését és bölcsességét, napi üzenetet adva nekünk, olvasóknak, hogy mindig tudatosan éljünk, és ne menjünk el észrevétlenül a hétköznapi csodái mellett!

Horváth Erzsébet Katalin

Gaál Antal

KÉPESLAP

*izzadó pálmák törzse fénylik
horgol a szellő rossz takarót
égett por szárad ajkaimra
hullámok húznak fényes vonót*

*zűmmög a hegy a dögmelegben
házfalon pattan barna bogár
fű között álom-arcú srácnak
feszíti fáradt testét a lány*

Kellei György

Epizód a fogorvosi váróban

A pekingi zsoké ezernyi jó tanáccsal látta el Melis Zsoltot egyetemista korában. A „zsoké” kétes egzisztenciájú filmgyári dublőr volt, becenevét kínai vágású szemé és gírbegurba lába miatt kapta. Magassága alig érte el a százhatvan centimétert, viszont kitűnően verekedett. Zuglóban lakott, közel a filmgyárhoz. Melis és néhány évfolyamtársa egy lepukkadt külvárosi kocsmában ismerkedett meg vele, aztán eljártak hozzá bunyózni. A pekingi zsoke nemcsak egyszerű bölcsességekre, hanem a védekezés és a támadás fortélyaira is megtanította őket. Melis hasznát vette ennek is, annak is. A zsoke többek között azt javasolta neki, hogy fél-évenként ellenőriztesse a fogait, mert egy szuvas, elhanyagolt fog jelentősen csökkenti a koncentrációképességet.

Mióta a fővárosból leköltözött Füredre, már járt a Piros templom melletti rendelőintézetben, de mégis egy fürdőtelepi fogorvost választott. Október végén telefonon időpontot kért, majd a megadott napon beállt a Bergmann

cukrászdával szemkösti parkolóba, és a keskeny csigalépcsőn felballagott az emeletes ház felső szintjén levő rendelő városzobájába. Az elegáns és tiszta helyiséget kényelmes, süppedős bőrgarnitúrával rendezték be. Melis helyet foglalt az egyik fotelban. Vele szemben, a széles, súlyos kanapén fiatal lány ült a barátjával. A lány félt, a fiú a kezét szorongatta, bátorította. A rendelő ajtaja tárva volt, kihallatszott a fogorvos és az asszisztenső beszélgetése, meg a fűrő halk surrogása. Az ajtó keretében időnként felvillant az orvos zöld ruhája. Magas, jóvágású, szakállas férfi volt; Melissel egykorú, vagy talán pár évvel idősebb lehetett.

Melis hol bóbiskolt, hol a lány hosszú, formás combját nézegette, de nem támadtak pajzán gondolatai, készülő regényén morfondírozott. Aztán egyszer csak

csilingelni kezdett a lenti bejárati ajtó, majd csoszogó léptek közeledtek a lépcsőn. Odafordult. Egy hetvenöt év körüli, botos, bicegő férfi és egy valamivel fiatalabb, testes, zsoke nő jelent meg a váróban. Az ifjú pár azonnal átadta a helyét, ők pedig a sarokba tolt fotelba kuporogtak.

Az idős, középtermű férfi-nak gömb alakú, kopasz feje volt, bőre vörösen fénylett. Márkás drapp nadrágot, zöld inget és dohányszínű pulóvert viselt. Sántaságát leszámítva jó karban volt, fiatal korában sportolhatott. Melisnek nem véletlenül jutott eszébe a sport, ugyanis ismerősnek találta a férfit. Úgy érezte, látta valahol, talán focipályán... Vagy újságban, televízióban. Ez a valószínűbb. Addig gyötörte az agyát, míg beugrott: Vitray Tamás beszélgetett vele nemrég az egyik sportcsatornán, közben régi

felvételeket játszottak be. A férfi az egyik első osztályú labdarúgó-csapatban játszott, és tagja volt a válogatott keretnek. A múlt század hetvenes éve elevenedtek meg. Ez az öreg itt Vosztok, a híres jobbszélső, aki mesterhármast lőtt egy moszkvai csapatnak. Mint egy úrhajó, úgy száguldozott a zöld gyepen. Akkor kezdtek el Vosztoknak becézni.

Melis szinte feküdt a fotelban, de a legendás focista láttán kiengesenedett. Vosztok németül beszélgetett a hölgygel, akinek a fogsora került szóba, a várható három implantátum.

A rendelőből hangok szűrődtek ki, befejeződött a kezelés. Percek teltek el, aztán az ajtóban zömök férfi bukkant fel. Köszönés-félét mormolt. Széles válla, csontos, szögletes arca és magas, ránccos homloka volt. Ritkás, ősz haja elhasznált, kihullott szőré kefére

emlékeztette Melist. Farmer és flaneling volt rajta. Amikor a fogaon lógó zakóért nyúlt, karja félúton megállt a levegőben. A kanapén ülő párt nézte hunyorgva.

– Tegyel szemüveget, akkor talán megismersz, Bulldog barátom! – mondta Vosztok.

Bulldog egy ideig Vosztokot fürkészte.

– Te vagy az?! Régen láttalak! – csodálkozott a kefehajú, majd belebújt a zakóba.

Melisnek rémlett, hogy a válogatottban játszott egy, a külseje miatt Bulldognak csúfolt balhátvéd. Keménységéről, könyörtelenségéről volt hírhedt, ha nem tudott szabályosan szerelni, simán beakasztott az ellenfelének. Elég sokszor kiállították.

– Jobb is, hogy nem találkoztunk – szolt csendesen Vosztok. – Lehet, hogy megöltelek volna. Emlékszel arra a kettős rangadóra a Népstadionban? A második félidő közepén úgy térdén rúgtál, hogy befellegzett a pályafutásomnak. Többször is megoperáltak. Kihagytam egy évet, de utá-

na már csak elvélve kerültem vissza az első keretbe. Ittam, lézengtem. Szerencsére kivittek az NSZK-ba egy barátságos tornára. Leléptem, disszidáltam. A térde-met odakint újra megoperálták, és ahogy öregszem, erősödnek a fájdalmaim.

– Ne haragudj, nem szándékosan rúgtalak le.

– Dehogynem! De veled mi van?

– Szívműtétem volt. Most a füredi kórházban vagyok rehabilitáción.

Melisnek ekkor megcsörrent a telefonja. Lesietett a lépcsőn, ki az ajtó elé, hogy ne zavarja az öreg focistákat.

Hamarosan sorra került. A fogaival egyelőre nincs baj, mondta a doki. Jókedvében lement a Balaton-partra, és hosszú sétát tett a ragyogó, napsütéses őszben. Később beült a Bergmann cukrászdába, almatortát és kávét rendelt. Két asztallal arrább Vosztok és Bulldog ücsörgött, nevettek, csapkodták a térdüket. Az a régi fault szemlátomást feledésbe merült.

Legnagyobb kincsünk az egészségünk

Mai rohanó világunkban, amikor nagy küzdelmek árán próbáljuk felvenni a gyors ritmust, próbálunk megfelelni munkahelyen és a családban, a legtöbb esetben háttérbe szorul az egészségünk. A stressz és az elégtelen táplálkozás azonban óriási rizikófaktor jelent. Keveset foglalkozunk a helyes táplálkozással, a megfelelő életmóddal, orvoshoz is csak akkor megyünk, amikor már nagy a baj. Mostantól kicsit közelebb kerülhet önökhöz az egészségvédelem, hiszen megnyílt Balatonfüreden az Életpont Gyógy- és Virágbolt.

A szív-kórház melletti üzletben a gyógyászati készítmények mellett különböző szolgáltatásokkal is várják az érdeklődőket. Étrendkiegészítők és biokozmetikumok, virágok és ajándéktárgyak is kaphatók, megrendelésre és házhoz szállítással is.

Előre egyeztetett időpontban van lehetőség állapotfelmérésre, haj- és fejbőrvizsgálatra, valamint hajgyógyászati készítmények is kaphatók. Ezek teljes mértékben megszüntethetik a hajhullással, korpásodással, zsírosodással járó panaszokat.

A városban kizárólagos forgalmazási joggal csak itt kaphatók Varga Gábor gyógygombái, amelyek elősegíthetik és felerősíthetik

Előadások

November 20., szerda, 18 óra, Blaha Lujza különterem – Sefcsik Károly: Radiesztézia mint fizikai jelenségek

November 27., szerda, 18 óra, Blaha Lujza különterem – Óri-Kovács Melinda gyógytornász: Az ülőmunka ártalmai és kiküszöbölésük

GYÓGY- ÉS VIRÁGBOLT
8230 BALATONFÜRED, GYÓGY TÉR 3.
30/907-2236 30/816-0688
eletpont@kibidmedia.hu

tik a kemo- és sugárterápia jótékony tumorellenes hatását. Javíthatják az immunrendszert, ajánlottak szív- és érrendszeri panaszokra, daganatos megbetegedésekre és idegrendszeri megbetegedésekre. A termékek igen népszerűek, ez annak is köszönhető, hogy olyan kutató fejlesztette ki őket, akit Németországban klinikai eredményei miatt már elismeretek az orvosok.

Lélekgyógyászat, életmód-tanácsadás és tarotkártyavetés is rendelkezésre áll.

Az Életpont Gyógy- és Virágbolt, Balatonfüred, Gyógy tér 3. szám alatt található és elérhető a 30/907-2236 vagy a 30/816-0688 telefonszámokon és a Facebook Életpont oldalán. (X)

„Tökéletes” november

Októbert, november a tök és tökök finomságok, illetve a tökhöz fűződő hagyományok színesítik. Viccesre vagy ijesztően grimaszolóra faragott töklámpásokkal már Magyarországon is egyre sűrűbben találkozhatunk, annak ellenére, hogy a mindenszentek előestéjén tartott halloween Amerika és az angolszász országok hagyományos ünnepe.

A legenda szerint egy Jack nevű, részeges ír patkolókovács megtréfálta magát az ördögöt, majd egyezséget kötött vele, hogy a halála után a lelke nem kerül a pokolra. Így is lett, ám a csapongó életvitele miatt lelke a mennyországba sem jutott be, így két világ között ragadt, és a sötétben kóborolva kereste a megnyugvást. Az ördög megsajnálta és adott neki egy darab szenet, hogy azzal világítsa meg magát. A széndarabot Jack egy marharépába tette, s azóta is bolyong, kezében a fáklyaként világító lámpással. Ám ha Jack répalámpással világított, akkor miért készítenek mégis töklámpásokat? A XIX. század közepén nagy éhínség pusztított Írországból, így sokan Észak-Amerikába vándoroltak, ahol rengeteg sütőtök termett. A kivándorlók magukkal vitték a hagományukat, ám ezentúl sütőtökből faragták a lámpásokat.

Az őszi dekorációk, töklámpások elkészítésén kívül a tök a maga

ragyogó narancssárga színével roppant egészséges is. Már a színe is jókedvre derít! Aprópó, szín: a sütőtök a benne található béta-karotinnak köszönheti szép sárga színét. Szébbé teszi a bőrünket, különösen a pattanások kezelésében nyújthat segítséget, de erősíti a szemet is. A bőr szépségét erősíti azon hatása is, hogy könnyíti az emésztést, serkenti a máj működését. Tartalmaz még többféle ásványi anyagot (kalcium, cink, mangán, réz, vas, foszfor), illetve vitamint: A-, C- és E-vitamint, B-vitaminokat. A sütőtök alkalmas gyulladásos betegségek, állapotok természetes kezelésére, különösen légúti gyulladások, meghűlés, illetve prosztatabántalmak esetén, de felfázás esetén is javasolt a fogyasztása. Telítetlen zsírsavtartalmának (omega-3, omega-6, omega-9) köszönhetően segíti a testi és a szellemi jó erőnlétet, csökkenti a szívinfarktus kialakulásának kockázatát, illetve a koleszterinszintet.

A tökmagból sajtolt olaj jellegzetes sötétzöld-sötétbarna színű, roppant kellemes ízű olaj, melyet kedvel a természetgyógyászat is

és a gasztronómia is. Tudta, hogy 1 liter olaj előállításához kb. 2,5 kg tökmagra van szükség? Ez hozzávetőleg 30 darab sütőtököt jelent. A tökmagolaj fényérzékeny olaj (napon megkeseredik), ezért sötét, hűvös helyen kell tárolni.

A Biotitok Gyógytérben elérhető a hidegen sajtolt tökmagolaj, illetve a hántolt tökmag is, egyenesen a gyártótól. Mivel szívügyem a helyi vállalkozások támogatása, az említett termékek egy nemesvámosi cég üzeméből kerülnek a polcra. Különlegességként említem a tejcsokoládéval, étcsokoládéval, illetve fahéjas csokoládéval bevont tökmagot, melyek 100 g-os kiszerelésben kerülnek forgalomba. A wasabival bevont csípős ízű tökmag pedig igazi különleges ízélményt nyújt az újdonságokra nyitott érdeklődőknek!

Még javában tart az ős, ne hagyja ki ön sem a tökmagot az étrendjéből! (X)

Kelemen Livia

Balatonfüred, Kossuth utca 19.

Nyitva tartás:

hétfő-péntek: 9–17, szombat: 9–12

Internet: www.biotitok.hu,

e-mail: info@biotitok.hu és

www.facebook.com/Biotitok

Érdeklődés, bejelentkezés:

20/595-3062,

vagy személyesen az üzletben

„Zöld-Balaton” – Térségi komplex kampány a Balaton-parton
Azonosító szám: KEOP-6.1.0/B/11-2011-0102

SZÉCHENYI TERV

Víztakarékoság, vízmegkötés

Az életünket meghatározó víz mennyisége és minősége mindenki számára fontos, de talán nem járunk messze az igazságtól, ha azt mondjuk, a Balaton-parti emberek számára ez az állítás halmozottan igaz. A Balaton-régió lakosságát ugyanis az átlagnál szorosabb gazdasági, természeti és érzelmi kötelékek fűzik a vízhez. Ha azzal minden rendben van, a balatoni ember nagyon tud örülni, ha gond van vele, az bizony nagy aggodalommal jár. Kétrészes sorozatunkban a nagyobb összefüggések mellett igyekszünk rávilágítani arra, ön mit tehet azért, hogy a jövőben egyre kevesebb aggodalomban és egyre több örömben legyen részük a tó körül élőknek.

A Balaton vízminősége

Bár olykor a hazai és a külföldi médiában alkalmanként felbukkannak szenzációhajász – vagy éppen nagyon is átgondolt, lejáratozó célokat szolgáló – állítások a Balaton problémás vízminőségéről, az igazság az, hogy a tó összességében most rendben van.

A második világháború után a gyors beépítés, a lázas emberi tevékenység mellett valóban elfeledkeztek a vízbázis védelméről, így a hetvenes-nyolcvanas évekre jelentősen leromlott a tó vízminősége.

Mikor a romlás már nemcsak a környezet iránti aggodalmakat keltette fel, de anyagi érdekeket is sértett, az önkormányzatok, az illetékes hatóságok és felelős szervek is „felébredtek”. Kis-Balaton tározó épült, környezetvédelmi és Balaton-törvény született, a tó körül szinte teljesen kiépült a szennyvízelvezető rendszer, fejlődött a kommunális hulladékgyűjtés és -lerakás, és még sok minden más is történt. Természetesen még rengeteg feladat maradt, de elmondhatjuk: a vízminőség kérdése ma sokkal megnyugtatóbb, mint néhány évtizede volt, másrészt az ezzel kapcsolatos törvények, szabályozók kérdése jóval túlmutat az egyéni lehetőségek szintjén.

Víztakarékoság, vízmegkötés

Ugyanakkor a vízzel kapcsolatban létezik egy másik terület, ami újabban nagyobb árnyakat vet a jövőre, mint a vízminőség, és egyénileg is nagyobb felelősségünk van benne. Ez a víztakarékoság kérdése. Magyarország vízkészlete szerencsére jelentős, de ez nem azt jelenti, hogy kifogyhatatlan és nem kell vigyázni rá. Ráadásul a Balatonnál élők az utóbbi évtizedben többször saját szemükkel szembesültek az eltűnt víz látványával, ijesztgették magukat és egymást a jövőben kiszáradó tó rémével. Az évente menetrendszerűen érkező aszályok és az öntözési tilalmak ugyancsak arra figyelmeztetnek, hogy a víz, különösen az ivóvíz, nagy kincs. Az itt élők tehát tudják, sejtik, hogy valamit jó lenne tenni az ügyben, de többségük valószínűleg úgy gondolkodik, hogy ez főleg a politikusok és a szakértők dolga. Pedig a víztakarékoság és a vízmegkötés pont az a kérdés, amiért egy Balaton környéki átlagcsalád is nagyon sokat tud tenni a mindennapok gyakorlatában. Ráadásul úgy, hogy annak nemcsak a természet, de saját pénztárcája is hasznát látja.

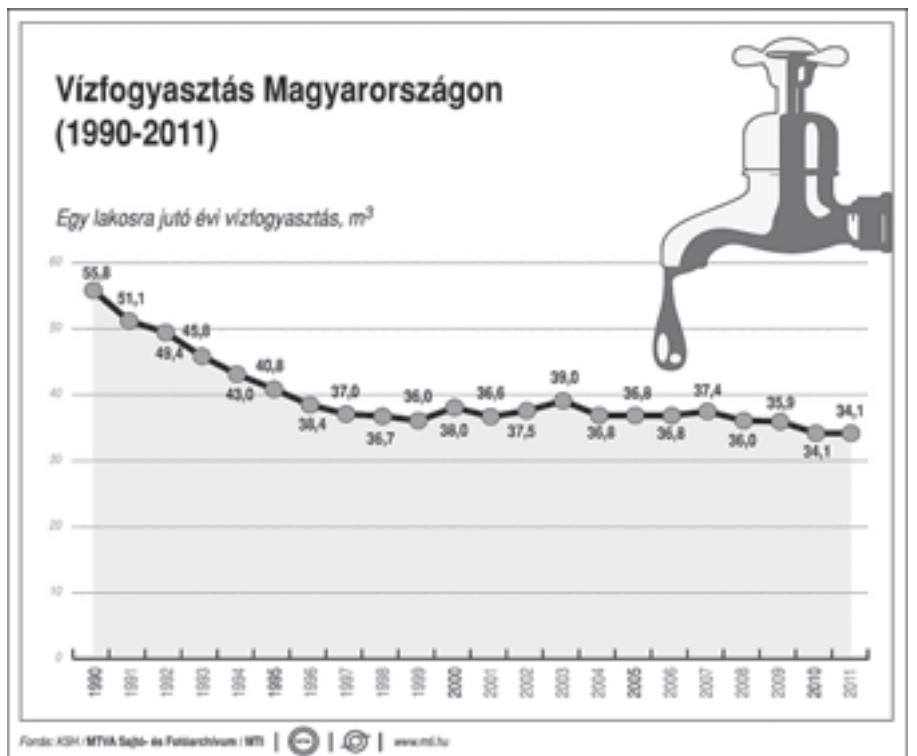
A folytatásban ezzel foglalkozunk majd.

Zöld Balaton Fotópályázat

és más

környezetvédelmi nyereményjátékok:

www.zold-balaton.hu

GYENESDIÁS NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
8315 Gyenesdiás, Kossuth L. u. 97.,
☎ 8315 Gyenesdiás, 71. 4., e-mail: gyenesdiast@online.hu
☎ 83/322-737, fax: 83/314-590

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projekt az Európai Unió támogatásával valósul meg.

Levél az olvasónak

Küldetés

Nem hiszem, hogy eléggé lehet dicsérni a könyvtárosok társadalmának azon igyekezetét, hogy a mai kornak a kultúrától egyre inkább elvaduló emberét minden módszert bevetve igyekeznek – úgy mond – visszaszoktatni az olvasásra, a könyv tiszteletére. S teszik ezt igencsak komoly hendikep tudatában, hisz csak körül kell néznünk: az egész digitális világ ellenük dolgozik, de ez őket egy csöppet sem keseríti el, fölveszik a kesztyűt, és még eltökéltebbek lesznek mindettől. Az olvasó emberek nevében mondhatom: hálás köszönet mindezért!

Nem véletlenül jutottak eszembe a fenti gondolatok. A minden évben az őszi folyamán megrendezésre kerülő országos könyvtári napok gazdag programot kínálnak az olvasóknak. Egy ilyen meghirdetett program volt városunk könyvtárában a Legkedvesebb könyvem volt... címmel három korosztály részére kiírt, jeligés pályázat. Nos, a beküldött pályaművek száma, tartalmi és formai színvonala beszédes üzenet volt arról, hogy manapság mi módon viszonyul a fiatalság (1. és 2. kategória), valamint az idősebb korosztály (3. kategória) a könyvek és az olvasás világához.

A munkák kiértékelését egy háromtagú szakzsűri végezte, csak ezután történt a jeligés borítékok fölbontása és a pályázó személyének a beazonosítása. A meghirdetett értékelő és díjkiosztó összejövetelen megjelentek létszámából már sejteni lehetett, hogy a téma sajnos nem túlzottan keltette föl az ifjúság figyelmét: alig-alig lézengett néhány iskolás a széksorok között. Az igazgató asszony igyekezett mindent a jó oldaláról megközelíteni: elmondta, hogy találtak néhány kiváló, szívmelegető és valóban nívós vallomást a könyvekről, de azt sem hallgathatta el, hogy a dolgozatok nagy része az internetről összemásolt, fogalmi hibáktól hemzsegő és döbbenetes helyesírásról tanúskodó munka volt. A legtöbbben még arra sem vették a fáradságot, hogy a szöveg bepöttyögtetése során bekapcsolják a helyesírási hibákat kijavító programot, mert mindez egyszerűen lényegtelen volt számukra. Gárdonyi-évforduló lévén emlitem meg – szegény biztosan megfordult a sirjában –, hogy valaki az egri vár ostromát valahol a Bakonyalfján vélte fölfedezni...

Az igazi pozitívummal a nyugdíjasok szolgáltak, akik a kiírásnak megfelelően személyes élményeiket fogalmazták meg szép, olykor már megható történetekben, s a legtöbbjük meg is jelent az összejövetelen. Az igazgató asszony bevallotta, hogy néha még könnybe is lábadt a szemük a sorok olvasán. Ezeket a munkákat a könyvtár hamarosan meg is jelenteti majd egy nívós kiadványban.

De mi lesz a fiatal korosztállyal? Ki tudja megállítani, netán visszafordítani ezt a szörnyű tendenciát?

Gaál Antal

A Romantikus Reformkor receptjei, 2. rész

Első magyar nemzeti szakács-könyvünk írójának, Czifray Istvánnak a reformkorban papírra vetett gondolatai óta nagyot változott a világ. A nők számos területen végeznek a férfiakkal egyenrangúan fontos munkát. Emellett – sokan közülük – még remek háziasszonyok is tudtak maradni. Azok biztosan, akiknek a romantikus reformkor főzőversenyére készítet finomságait megköstölhattuk.

Kupcsik Gáborné, Vera egy réges-régi, családi receptgyűjteményből választotta ki „versenyműveit”. A kézzel írott receptek az 1800-as évektől öröklődtek nemzedékről nemzedékre. Valamikor még a fürdő-fürdőtelepi nagyvendéglőben is „megnyalták a tíz ujjukat” a vendégek az ezek alapján készült lakomák után. Vera asszony nagy tervei között szerepel a kézirat kiadása szakácskönyvként, illetve egy olyan klub létrehozása, melynek tagjai együtt elevenítenék fel a régi idők konyhaművészetét, egészséges, „adalékmentes” ételeit. Addig is, amíg a könyv megjelenik, érdemes eltenni a sonkás puding receptjét. Garantáltan nagy sikere lesz húsvétkor, amikor a szokásos főtt sonka, főtt tojás már mindenkinek a könyökén jön ki!

Karfiolpuding
„Három kisebb karfiolt sós vízben megfőzünk. Szitára téve lecsurgatjuk. Öt tejmerőkanál tejben öt evőkanál lisztet sűrű péppé főzünk. Mikor kihült öt tojássárgáját egyenként belekeverünk, és még kevés sót, öt deka vajat és 10

deka reszelt parmezán sajtot. Hozzákavarjuk a karfiol és könnyedén az öt tojás habját is. Kikent és prézlivél behintett formában egy órát gőzben főzzük. Reszelt sajttal és forró vajjal tálaljuk.

Sonkás puding
„20 deka vajat habosra keverni, hozzáadni 4 egész tojást és 5 tojás sárgáját, lassankint hozzákeverni 35 deka főtt, áttört burgonyát, 35 deka vagdalt sonkát, sót és a tojások habját. Gőzben 1 órát kell főzni. Kiborítva forró vajjal és reszelt sajttal tálalni. De leönthetjük dinsztelt gombával és tejföllel is. 6 személynek elég.

Reform torta
Tíz tojás habja, 30 deka porcukor, 30 deka őrölt dió, 2 evőkanál liszt, kevés vaníliás cukor – ebből a mennyiségből megkent lisztezett lapon öt lapot kell szépen vigyázva megsütni. Ha kihültek, a következő töltelékkel összeragasztjuk őket: 10 tojás sárgáját sűrűre főzni 18 deka cukorral. 25 deka vajat habosra keverni két rúd puhított csokoládéval, hozzákeverni a kihült tojásokhoz. A lapokat ezzel megtölteni, és kívülről körül bekenni. Tetejét bevonni a következő csokoládémázzal: egy rúd csokoládét kevés cukorral és kevés vízzel felfőzni. Jó, ha a tortát tálalás előtt pár nappal elkészítjük.”

A szerzőről mindenki tudja, aki ismeri, hogy rajongója az 1800-as éveknek. Mindent gyűjt, ami ebből a korból származik, ezzel kapcsolatos, és mindent elolvas, ami erről a korról a kezébe kerül.

Most mégsem tekintélyes szakácskönyvgyűjteményéből választott receptet. A Jókai-regények kedvelői bizonyára szintén „felfedezték”, hogy a „nagy mesemondó” milyen remek étel-ital leírásokat is közread írásaiban. Nos, az angyalbakancs A közsívi ember fiaiban szerepel. Némi kis utánaolvasással előkerült a pontosabb recept is. Íme:

Angyalbakancs görögolvasóval

„Olyan nagyszemű paszuly kell hozzá, mint a görög szerzetesek rózsza-füzérje, és az aranyra füstölt malacköröm, mely mint az angyalok lábbelije. Zsírban egy jó fej apróra vágott vereshagymát megizzasztunk, ha ez megtörtént, megszórjuk piros paprikával. Hozzáadjuk a malackörömöt, két gerezd apróra vágott fokhagymát, köménymagot, borsot, babérlevelet. Feleresztyük vízzel, főzni kezdjük. Ha félpuha, beleadjuk a beáztatott babot, együtt puhára főzzük. Ha kell, utána sózzuk, kevés ecetet teszünk bele.”

Ivanné Kis Mária egy hazai áruházláncnál dolgozik. Budáné Bocsor Ágneshez hasonlóan ő is paprikás csirkét készített, a következő indokkal: azért ezt az ételt

választottam, mert szinte minden családban ma is nagyon szeretik. Ugyanakkor múltja visszanyúl a reformkorba, és azóta is töretlen népszerűségnek örvend nemcsak hazánkban, hanem a külhoni magyarság körében is.

Klasszikus paprikás csirke
A csirkét hideg vízben alaposan megmossuk és 4 egyenlő darabra vágjuk. Zsiron a finomra vágott vöröshagymát aranysárgára pirítjuk, megszórjuk piros paprikával, felengedjük kevés vízzel, majd zsírára visszapirítjuk. Ezután beletesszük a csirkedarabokat, sózzuk, fedő alatt pároljuk. Közben hozzáadunk egy darabokra vágott csemege húsos paprikát és egy paradicsomot. Ügyelni kell arra, hogy kevés lében párolódjon, inkább pörköldjék. A megpuhult csirkét kiszedjük a saftból. 1dl tejfölt 1 kanál liszttel simára keverünk, hozzáöntjük a safthoz, állandó keveréssel felforraljuk, közben hozzáadunk 1 dl tejszínt is. A mártást szórstítán átszűrjük, újból felforraljuk. Beletesszünk teáskanálnyi vajat, végül a kicsontozott csirkedarabokat. Köretnek házilag készített tojásos galuskát adhatunk hozzá.

Tarnai Katalin

Tájértékek sodrásában

Pető Piroska és Németh Miklós (képünkön) közös tárlata látható december 3-ig az Óvárosi Művész-kávézóban. A Tájértékek sodrásában – Fotók és festmények a Balaton-felvidékről című kiállítást dr. Laposa József tájrendező mérnök nyitotta meg.

Mandulavirágzás, hullámozó kékség, templomtornyok, duzzadó fűrtök, szüret, vidám lejtők, sejtelmes erdők, hófödte lankák. A Balaton-felvidéki táj megkapó harmóniája a természet és az emberi kéz magas szintű összhangjának eredménye. A kiállításon látható fényképek a Balaton-felvidéki táj, mint ember és természet alkotta harmonikus, de sérülékeny egység megismételhetetlen értékeit, pillanatnyi jelenét mutatják be. A festmények tematikája is ehhez igazodik.

A Füreden élő Pető Piroska Budapesten született, de a Balaton-felvidékhez érzelmileg rendkívüli módon kötődik. Kisgyermek korában szüleivel a dörgicsei Bece-hegyi prэшázukban és az azt övező egyedülálló természeti környezetben sok időt töltött. Szabadidejében a Balaton-felvidék egész területén sorra járja a szőlőhegyeket, és írásos, illetve fotódokumentációt készít a régi,

hagyományos vagy tájba illő módon felújított épületekről, értékes részletekről (kémények, ajtók, zárcímkek, vakolatdíszek). Ezzel az értékmentés segítése a célja. 2008-ban csatlá-

kozott a füredi Múzsza művészeti egyesülethez, ahol profi fotósokat ismerhetett meg.

A másik kiállító Németh Miklós, aki Örvényesen nőtt fel. Élete nagy részét a szőlőmunka határozza meg, szabadidejét a festésnek szenteli. Szereti a különböző arcú tájakat, a szőlőhegyek hangulatát, melyek aztán gazdag témát kínálnak a vászonra. Meghatározó számára, hogy nap mint nap részese lehet a természet mindig festői látványú változásainak. Ezeket az élményeket igyekszik aztán megörökíteni mások számára is. Fontosnak tartja az értékes, koros, szinte személyiséggel bíró pincék, prэшázak bemutatását.

A két művész alkotásai az Óvárosi Művész-kávéházban december elejéig láthatók.

Bán László

Az ezüsthíd és az aranyhíd festője

Balatonfüred kulturális nagykövetének, Pálffy Károly rajztanár-festőművész-grafikusnak a kiállítása látható a polgármesteri hivatal Folyosógalériáján.

A Balatoni évtizedek ecsettell című kiállítást október végétől december elejéig láthatják az érdeklődők. A kiállítást Molnár Judit önkormányzati képviselő nyitotta meg. Szűcsné Sallai Judit dalaival járult hozzá az egykori tanártárs megnyitójának hangulatához.

Molnár Judit a kiállítást megnyitó beszédében a tárlatot különlegesnek nevezte. Mint mondta, az elmúlt ötven alkotói évből láthatóak a művek, izelítőt kaphat a tárlatlátogató időből, témából, stílusból. Még ki nem állított, fiatalkori éveiből származó alkotásait is elhozta a művész erre a kiállításra, aki a hetvenes években belekóstolt a kubista stílusba is. Ezek különleges színvilága mellett ebben az időben alkotásain megjelenik a családi idill is, az élet örök csodája, a Madonna, az anya gyermekével. A nyolcvanas évek képei időtlen, álomszerű kompozíciók, fájón nosztalgikusak, máskor örömteliek. A későbbi évek színvilága, az aranybarna a derűs ragyogást sugározza. A kétezres évek alkotásai Radnóti Miklós Naptár című versciklusához ké-

A kiállítást Molnár Judit önkormányzati képviselő (középen) nyitotta meg, mellette Pálffy Károly festőművész

szültek. Az idő, amely meg- és felfoghatatlan, Pálffy Károlyt arra inspirálta, hogy vizuálisan közelítse meg a változásokat, az illúziók világát.

A tér és idő mindig izgalmas – mondta Molnár Judit –, amelyet a színekkel és kompozícióval fejez ki a művész.

Pálffy Károly eddigi életműve a változó állandóságot sugallja. Bemutatja a táj szépségét, a megújuló természetet. A megnyitón Molnár Judit Cholnoky Jenő verssorait idézte: „Mi ér a holdvilágos tájkép, ha a Hold alatt nincs ott az aranyhíd?”.

Hanny Szabó Anikó

Gyűrű Géza köszöntése

Megalkuvás nélkül teljesítette áldozatos szolgálatát

Gyűrű Géza atyát egy-egy szál virággal köszöntötték a hívek és tisztelői a szentmise után

Gyűrű Géza atyát, pápai preláust 82. születésnapja alkalmából köszöntötték a hívek és tisztelői a Piros templomban tartott szentmisén.

Géza atyát dr. Bóka István köszöntőjében a város életében meghatározó és hiteles személynek nevezte. Gyűrű Géza mindig úgy élt, ahogy beszélt – mondta a polgármester –, nehéz időszakban, az ötvenes években lett pap, és megalkuvás nélkül teljesítette szolgálatát.

A nyugdíjba vonult Géza atya ígéhirdetésében, ahogy harminc éven át, most is a jóra, a szeretetre buzdította a híveket. Büntelen ember nincs, mondta, de az a fon-

A Piros templomba sokan eljöttek az atya köszöntésére

tos, hogy ezt belátva, bűnbocsánatra törekedjünk. Géza atya 1983 óta plébános Füreden, ahol a katolikus hívek vasárnaponként mindig megtöltik a templomot.

A prelátus urat, aki a város díszpolgára, Csizmazia Szilvesz-

ter önkormányzati képviselő mellett sokan köszöntötték egy-egy szál virággal, tiszteletére énekeltek a gyerekek Rábaközi Rita vezetésével, és csendült fel a templomi kórus éneke Peuserné Kis-Szölgvényi Gabriella dirigálásával.

A legidősebb fürediek

Az idősök napja alkalmából a Szociális Központ szervezésében nagyszabású ünnepségen köszöntötték a szépkorúakat, köztük Kerner Jánosné, aki december 23-án ünnepli 104. születésnapját.

Marika néni húszévesen ment férjhez, egy lánya született, és 1944-ben megözvegyült, férje ottmaradt a háborúban. A megélhetés minden gondja rá maradt, mosást, takarítást vállalt, konyhai munkát végzett, felszolgáló volt – mesélte –, hogy lányát taníttathassa, aki Pécsen érettségizett, utána Budapesten főiskolán tanult. Marika néni 22 évvel ezelőtt költözött Balatonfüredre, családjával nagyon jó a kapcsolata, lánya mindenben segíti. Fiú unokája Budapesten él – kutató –, őt ritkábban látja, lány unokájával, aki Veszprémben angoltanár, gyakran találkozik. Az idősök klubjába több mint húsz esztendeje jár, ha egészsége engedi, teszi hozzá.

A legidősebb füredi férfi, Kreiner Gábor – akit otthonában köszöntöttek –, 97 éves. A II. világháborúban 1941 és 1943 közt kétszer is megjárta Oroszországot mint repülő katoná.

Feleségével 1946-ban, közvetlenül a háború után kötöttek házasságot, majd 1947-ben költöztek Balatonfüredre. Gábor bácsi 42 évesen tanulta ki a közművészakadémián, a Balatonfüredi Városgazdálkodáshoz került, és

Bóka István polgármester köszönti a 104 éves Kerner Jánosné

innen ment nyugdíjba. Három gyermeke született, Emilia 1947-ben, Teréz 1951-ben, fia, Gábor pedig 1952-ben született. Három gyermekétől három unokája és egy dédunokája van. Szeret szöleszkedni, a ház körüli szőlő műveléséből és a kerti munkákból a mai napig aktívan kiveszi a részét, bár a nehezebeiktől a család

igyekszik megkímélni. Feleségével az idei évben voltak 65 éves házasságok. Az együtt töltött idő alatt voltak nehézségek is, de az évek hitben és szeretetben teltek. Kreiner Gábor bácsi minden fiatalnak ezt az üzenetet szeretné átadni, hiszen az élet problémái így könnyebben átvészélhetők.

BFN

Üdvözlét Arácsról

A nagyváradi Gazsi József 1992 óta él Balatonfüreden, ahogy ő hívja: a béke kicsi szigetén. A fényképezést először hobbiból művelte, később azért, mert nem tudott elmenni a pillanat szépsége mellett.

Gazsi József sokat fényképez, minden rendezvényen ott van

Mottója: „Sokat fényképezni sok mindenről, de keveset kiállítani, hogy többet mondhasson.” Azok, akik rendszeresen látogatják honlapját, tudják, sokat fényképez, minden rendezvényen ott van, de pillanatképei, természet- és újabban riportképei mind-mind nagy igénnyel, éles szemmel készített alkotások.

Füreden jó élni, mert gondozott, virágos, szép település. S jó azért, mert itt minden megtalálható. Ódon, reformkori városrész,

a parton mediterrán kavalkád, elegáns kávézók, borozók, pezsgő éjszakai élet. Óváros méltóságteles templomokkal, polgári épületekkel. Nyugalmas Koloska, Kiserdő, s persze külön kiemelve: Arács, ahol, ha együtt vagyunk, régi idők nyugalmit, derűjét érezzük. S ezt a hangulatot, érzést tükrözik Gazsi József itt kiállított fotói is.

A természeti képek, a nádtetőről csüngő jégcsapok, a kristálytisza vízben ázó rozsdabarna falevél, méltóságteljesen álló havasjeges bogáncs. Mind a téli szöttek egy-egy apró darabkája. Gazsi József fotói felhívják a figyelmünket környezetünk apró részleteire.

Nem csak megörökíti azt, ami mellett nap mint nap elmegyünk, de szokatlan nézőpontokat talál: vidám arcot formál a két kis ablakszem a kerítéssel, különleges a Koloska utcátábla, a református gyülekezeti ház pirosan ragyogó teteje, a mediterrán kút, a komoly faszobrok a fák zöld lombja alatt, a nádtető a körtefával, kéménnyel, a kis padlásablak a hanyagul odátámasztott létrával, a csárdabelső, az oszlopos tornácok hófehér ház a piros muskátlival – mind egy-egy arácsi életkép.

Gazsi József kiállítása, remélem, meg hozza a kedvet ahhoz, hogy kicsit megálljunk, körülnézzünk és élvezzük mindennapjaink szépségét.

(Részlet Molnár Judit megnyitójából. Elhangzott az Arácsi Népházban október 18-án.)

A Jézus Szíve Társaság utolsó tagjai

Nemrég búcsúztattuk a Piros templomban Margit nővért és Ica nővért, akik a címben említett társaság utolsó füredi tagjai voltak, és Pécelre, a társaságuk által fenntartott idősök otthonába költöztek.

Margit nővér így mesél a múltból: 1921-ben Páter Bíró Ferenc jezsuita tábori lelkész, látva a katonák hitbeli és kulturális elmaradottságát, 12 fővel megalakítja az akkor divatos elnevezéssel a Jézus Szíve Társaságot (népleányok). A céljuk apostolkodni, tanítani a nép között, terjeszteni Jézus Szívének mindenkiére kiterjedő szeretetét. Kifejezett szentesruhát többek közt azért sem viseltek, hogy minél jobban elfogadassák magukat az emberek között. 1929-ben jöttek először Füredre ketten, de a megélhetési lehetőségek miatt 3 hónapon belül visszaköltöztek. (Füreden akkor még nagyon kevés katolikus élt.) A füredi hívek, látva a hasznos munkájukat, kérték, hogy jöjjenek vissza. Ezért egy tanítói állást kínáltak fel. Ekkor már hárman jöttek, s a helyi plébánia szolgálatát is magukra vállalták. A 30-as évek elején, amikor a kántori lakás fel szabadult, megalapították óvodájukat, a régi iskola helyén, a mai Kossuth utcában. Az 50–60 gyermekek egy vegyes csoportban egyik testvérük (egymás közt mi testvéreknek szólítjuk egymást) felügyelte. Jótét lélek asszonyok felváltva főztek a saját konyhájuk-

A nővérek még a balatonfüredi otthonukban

kon a gyerekeknek. Az óvoda teljesen ingyenes volt a családok számára, délután addig maradhatt a gyerek, amíg csak kellett, s a nővér természetesen ingyen látta el feladatát.

A társaság így is nagyon szegény körülmények között működött, így a megélhetésük segítésére, és a hitbeli és általános kultúra terjesztésére létrehozták a Korda Könyv-, Papír-, Írószer- és Kegytárgyüzletüket a Kossuth utcában. Az üzlet mellett és a fürdőtelepen is nyitottak kölcsönkönyvtárat. Hogy a gyenge hitéletet fellendítsék és a katolikus öntudatot erősítsék, egyesületeket hoztak létre. Ilyen volt a Jézus Szíve Szövetség felnőttek, akár férfiak számára is, illetve a Szív Gárda a gyerekek részére. Lelkiyakorlatokat tartottak, s egyáltalán a szövetségek lehetővé tették, hogy szolgálatukat szervezett körülmények között folytassák.

Én magam 1948. január 6-án kerültem ide, az üzletünkben vol-

tam kiszolgáló, s az óvodában is segítetttem.

Hamarosan jött az államosítás, az akkori 7–8 főből hárman maradtunk. A Korda kereskedés iparendé-lyét azzal az indokkal vették el, hogy: „a működésük a közrend és a közbiztonság

szempontjából káros”. Megélhetésünk fenntartandó, alkalmi munkákból éltünk. Később, mivel az idegenforgalom adta a lehetőséget, ajándéktárgyakat készítettünk. Hamarosan kapcsolatba kerülünk a Veszprémi Háziipari Szövetkezettel, s annak keretében dolgoztunk. A vezetőség nagyon meg volt elégedve a munkánkkal, ezért megengedte, hogy mi döntsük el, kit vegyünk fel dolgozni. Így tudunk segíteni nagyon sok „osztályidegen” embernek, s ahogy egy háromdiplomás anyuka elmondta: így legalább zsíros kenyeret tudok adni a gyermekeimnek”.

Nyugdíjba vonulásomkor, 1983-ban már részlegvezető voltam. Ezek után Gyűrű atyának segítettem a könyvelésben, adminisztrációban.

Ica nővért úgy ismertem meg, hogy akkor (80-as évek eleje) már háromgyerekes családukat lelkiekben s ruhákkal is támogatta.

Budapesten születtem, s miután édesanyánk halála után nő-

vérükként felneveltem három testvéremet, beléptem a társaságba. Később én is Füredre kerültem, s a háziiparban dolgoztam. Mellette a Szív újság terjesztése volt a szívügyem (amit Páter Bíró 1915-ben alapított), családokat látogatam, pártfogoltam, s a templomok számára (nyilván elsősorban a füredieknek) plakátokat készítettem. Pécelen az idősök otthonának helyén társaságunk az országban elsőként alapított lelkigyakorlatos házat, illetve működött háziasszonyképző és gazdasági iskolát. Egyik rendtársunk ott szenvedett mártírhálált a szovjet katonák által. Egy másik viszont, aki Kanadába menekült, Hamiltonban hozott létre egy egész falut szociális otthonokból, ahol a lakók külön kis házakban, saját kerttel lakhatnak. A falunak természetesen saját temploma is van. Hazalátogatva Pilisvörösváron, saját erejéből – látva édesapja szegényes életét – építtetett egy szociális otthont.

Elismerésül teret neveztek el róla és díszpolgárnak választották, valamint megjelent róla egy nagysikerű könyv: A hit ereje, Manhertz Erzsébet SJC élete.

Ebben a könyvben olvasott történettel szeretnék rávilágítani, hogy mire képesek ezek a nővérek a hit erejéből cselekedve: egy nap, amikor egy beteget hoztak, s kérték elhelyezését, más ágy nem lévén, a sajátjába fektette, s mindezt mosolyogva, jó kedvvel tette.

Csizmazia Szilveszter

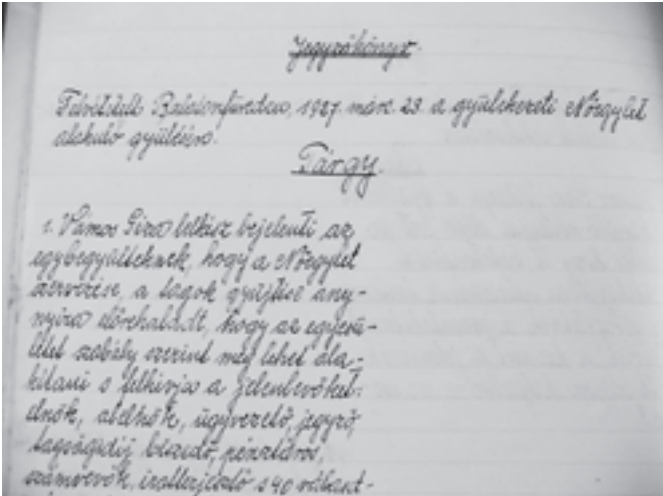
Petrőcz Lászlóné nőszövetségi díja

Zsindelyné Tüdős Klára-díjat vehetett át október 12-én Budapesten a Református Nőszövetség éves konferenciáján Petrőcz Lászlóné Hanzlik Mária balatonfüredi nagytiszteltető asszony. Áldozatkész, példamutató munkásságukért évente az egyházkerületekből négyen részesülnek az elismerésben az országos és a kerületi elnökség javaslatára.

Petrőcz Lászlóné az oklevéllel

„Olyan nagy a baj, hogy most már asszonykezekre van szükség” – idézte elnöki jelentésében Pásztor Jánosné, a nőszövetség elnöke Ravasz László püspököt, aki ezekkel a szavakkal kérte meg Zsindelyné Tüdős Klárát 1943-ban, hogy Pilder Máriával együtt alakítsák meg a Református Nőszövetséget. Ma már nem hullanak a bombák, de bizalmatlanság és félelem veszi körül az embereket, asszonykezekre van szükség ma is – mondta az elnök asszony a nőszövetség ülésén. (Forrás:

Az első bejegyzés a református nőegylet jegyzőkönyvébe

A Balatonfüredi Nőegylet naplójában az első bejegyzés 1927. március 23-án a megalakulás jegyzőkönyve. A 25 alapítót 500 pengőt, a 99 rendestag 211 pengőt, az 1 pártolót 10 pengőt adott, gyűjtésből a faluban 781, a telepen 665 pengő folyt be az alapítvány pénztárába.

Az utolsó bejegyzés 1943. március 28-án íródott, amikor Vámos Géza református lelkipásztor arra kéri a füredi nőegylet tagjait, folytassák a múltban megkezdett szép munkát, hogy fenntarthatassák az egyházat a nehéz időkben is. Az ülés tárgya a sebesült katonák megvendégelése a gyülekezeti házban, „de mivel a helyzet komolysága miatt az ételmenü összeállításáról határozni nem tudnak”, felkéri az egylet tagjait a következő vasárnapra összejövetelre.

Reformátusok Lapja.) Balatonfüreden 40 éves tiltás után, 1992 őszén alakult meg a nőszövetség, amelynek elődjét, a nőegyletet 1927-ben Vámos Géza lelkipásztor kezdeményezésére alapították. 1992-ben elnöknek az akkor még segédlelkész Petrőcz Lászlónét választották. A feladatuk az öregek, betegek, elesettek támogatása, az ifjúsággal való törődés, a kultúra támogatása, kirándulások, hangversenyek szervezése, a város társadalmi szervezeteivel a kapcsolattartás és az erdélyi, kárpátaljai magyarok segítése. Gyúrtak száraztészta a szeretetintézeteknek, kötöttek, horgoltak a lepramisszióknak, kézimunkáztak a gondozóház építésére, kékfestő terítőket, táskákat készítettek a tótvázsonyi missziós ház részé-

re, kiállítottak kézimunkákat Castricumban, és minden évben megtartották az ökumenikus nők világimanapját.

„A szeretetet szét kell osztani, mert természete szerint osztahatatlan. Mikor már másnak nem jut, magadnak sem marad belőle” – idézi Petrőcz Lászlóné Garai Gábor szavait, amikor a nőszövetségi munkáról kérdezik.

Marika néni ma már a Kárpátalja Barátainak Közhasznú Egyesülete elnökeként tevékenykedik – legutóbb emléktáblával köszönték meg munkájukat Ráton –, és bízik abban, hogy a decemberben újjáalakuló balatonfüredi református nőszövetségnek is sok tenni, segíteni akaró asszony tagja lesz.

Csorba Kata

Ki volt Zsindelyné Tüdős Klára?

A Fény és árnyék című filmjét a Brázay-villában 1943-ban forgatta

A debreceni Református Kollégium dísztermének arcképcsarnokában eddig csak férfiak szerepeltek, most azonban Kálvin János és Bethlen Gábor mellé felkerült az első női portré is.

Nehezen tudunk választ adni arra a kérdésre, hogyan fér össze a hagyományos női szerep, a keresztény feleségről évszázadokon át kialakított kép az önmegvalósítással, a személyiség kibontakozásával, a női karrierépítéssel. Tüdős Klára ezeket a gondokat lazán, úgymond csuklóból megoldotta a két világháború közötti Magyarország korántsem rózsás körülményei között. Ez önmagában is figyelemre méltó teljesítmény, egy olyan életmodell, amit a mai, 21. századi lányok elé is példaként állíthatunk. De a magyar református egyház modern kori nagyasszonya nem csak a saját és családja sorsát tartotta a kezében, hanem hatással volt több generáció gondolkodásmódjára is.

Tüdős Klára puritán céltudatosságát, pragmatikus gondolkodását és mindhalálig tartó szolgálólkészését Debrecen nyakas kálvinistái között szívta magába. A Református Kollégium Mórícz Zsigmond által is megörökített egykori igazgatójának, a „vin bakának” unokáját nem olyan fából faragták, hogy meghátráljon a nehézségek elől, célja elérése érdekében képes volt még kora társadalmi elvárásait is felrúgni, vagy legalábbis a tűréshatár széléig eltolni. Ezt értjük szó szerint, ugyanis svájci és angliai tanulmányai után az iparművészet mellett a modern mozgásművészet, a korszak tánctechnikáját forradalmasító Isadora Duncan módszereit szeretne volna ismertté tenni hazánkban. Ez persze elképzelhetetlen volt egy debreceni cívis családban, így szülei 1919-ben hazarendelték a renitens lányt, aki csak édesapja halála után tépett el a vidéki, gazdálkodó élet és a kényszerházasság kötelékeit.

A néprajzkutató Györfly István tanítványaként ismerte meg a magyar népi öltözködés, akkoriban még élő, organikusan alakuló világát. A fővárosba költözése után azt a célt tűzte ki maga elé, hogy divattá teszi a polgári és az úri körökben a magyar népi kultúra mindaddig rejtett vagy éppen sutba dobott kincseit. Műtermet nyitott, majd az Operaház jelmeztervezője lett. Komplex tehetsége számára azonban kevés volt csupán a színpadi ruhák látványtervével foglalkozni, így 1932-ben Bajor Gizi főszereplésével bemu-

tatták Gyöngykaláris című darabját, amit maga is rendezett. A harmincas-negyvenes években több színházi, opera-, balettelőadásnak és filmnek volt szerzője és munkatársa.

Úri körök népi divatja

Mindeközben az önálló magyar divat megteremtéséért is fáradozott munkálkodott. 1938-ban jelent meg 55 darabos Magyar ünneplő című kollekciója, és ezzel exkluzív divatüzlete: a Pántlika a felső- és középosztálybeli hölgyek mértékadó szalonja lett. Talán ez volt az egyetlen olyan időszak a divattörténetben, amikor a párizsi, londoni, milánói divatházak Budapestre figyeltek, és a divatlapok azon versenyeztek, ki hozza le hamarabb a Tüdős Klára-modelleket. Sokan faggatták, lesték titkát, pedig az nem volt más, mint hogy visszanyúlt a gyökerekhez. A népi kultúra motívumkincsére és alapanyagaira építette kollekciót, és a kivitelezést sem engedte át az ipari szalagtermelésnek. Minden Tüdős-darab egyedi volt. A kelméket nem szövögepek, hanem szorgos kezű csángó, matyó vagy éppen bunyevác asszonyok szőtték, a mintákat pedig faluról feltelepült erdélyi lányok hímezték. Az ő hatására lett divat úri körökben a díszmagyar és kismagyar, munkássága hatására jelentek meg a népi hímzések a református úrasztali terítőkön.

Ma már talán nem választható szét világosan, hogy Tüdős Klára gazdasági, társadalmi és karitatív tevékenységére milyen mértékben volt befolyással Zsindely Ferenc, aki a német megszállás előtti időszakban kereskedelmi, pénzügyi államtitkár, majd kultuszminiszter lett. Annyi azonban bizonyos, hogy Zsindely Ferenc maximálisan támogatta felesége kezdeményezéseit. A legveszélyesebb vállalkozásaiban is mellette állt, biztosítva a háttérrel és sok esetben a menedéket is feleségének.

Az első ilyen nagy vállalkozása a Györfly Kollégium létrehozása volt. Zilahy Lajos, az ismert író és publicista így írt a Híd című lapban minderről. „Zsindelyné megragadja a valóságot a ködben: száz paraszt származású szegény egyetemi hallgatónak fedele, tandíjat, de ami legfontosabb, szeretetet kell adni, hogy ne húzza le őket a mélybe a nyomor, hogy el ne kallódjanak. Meg kell csinálni a Györfly Kollégiumot a korán elhunyt nagy magyar tudós nevével. És Zsindelyné agitál, verekszik, ajtókat tör be. Kivetkezteti a parasztfiúkat vedlett ruháikból,

és a gondolat is szépülni, öltözködni kezd.”

A Györfly Kollégium diákjai halálukig anyjuként tisztelték Zsindelyné, mint ahogy felnézték rá a korszak lányai, asszonyai is. Mert a háború hatására a kényszergazdálkodás idején már nemcsak úri passzió vagy divatörületet jelentet a Pántlika szalon kézműves ruháiban járni, hanem egyfajta kiállást, hitvallást is az önfenntartó magyar gazdálkodás mellett.

A háború idején Zsindelyné kérték fel a Corvin Áruház női osztályának művészeti vezetői tisztére, és ezzel konfekcionálni tudta magyaros ihletű modelljeit. A konfekció azonban nem je-

Tüdős Klára (1895–1980) a saját tervezésű ruhájában

lentett egyet a gépesítéssel, a Tüdős-modellek kézműipari jellege mindvégig megmaradt. Ezzel egészen a német megszállásig parasztasszonyok százainak adott munkát, hiszen bedolgozhattak, úgymond „távmunkásként” a Corvin Áruháznak. A mai nők számára ismerősnek tűnhet az a terhelés, amiről Zsindelyné visszaemlékezéseiben beszámol: „Furcsa élet volt ez. Reggel 7–9 között háziasszony, 9 és 2 között áruházi primadonna és kuli. 2 és 4 között az uram felesége a Sándor-palotában, 5 és 7 között társadalmi robot, este klakkbánfrakkbán Opera, követségi vacsorák, estélyek. Követ nem törtem sosem, de nem lehet sokkal nehezebb munka, mint ez.”

Nem csak ruha teszi az embert

A szövő, hímző asszonyok családjának sokszor a Zsindelynéől kapott munkabér volt az egyedüli bevételi forrás. Mint ahogy azoknak a családoknak is, amelyeket a zsidótörvények sújtottak. Zsindelyné egyetlen zsidó alkalmazottját sem bocsátotta el, a háború végeztéig dolgozhattak nála, fizetésüket pedig mint

személyes juttatást kapták meg. „Én nem lehettem soha antiszemita – írta visszaemlékezéseiben –, mert annyi jót kaptam tőlük, annyi segítséget, annyi elismerést, szeretetet, hogy kénytelen voltam viszontszeretni őket. De ezen a gyakorlati vonalon túl volt bennük valami titok, valami vonzás, amit nem tudnék semmivel jobban megmagyarázni, mint ezzel a két szóval: választott nép”.

Mindezt tudva nem kell csodálkoznunk azon, hogy az ex-miniszter és neje a nyilas uralom ideje alatt Istenhegyi úti villáját belülről teljesen átalakíttatta, nemzetközi kapcsolatait (többek között a svéd nagykövettel, Raoul Wallenberggel) megmozgatta, hogy minél többeket tudjon megmenteni a biztos pusztulástól. A menedéket kérőknek nem nézték felekezetét és pártállását, csak azt, hogy segítségre van szükségük. Így történhetett, hogy a közel száz zsidó menekült mellett befogadást kapott Zsindelyéknél Apró Antal, aki a későbbi Kádár-korszakban a Minisztertanács elnökhelyettese, a parlament elnöke volt. Apróné így emlékezett vissza a Zsindely-villában töltött napokra: „Nappal dolgoztunk, este összegyűltünk a nagy szalonban. Ők nagyon vallásosak voltak, hittek Istenben, fohászokdakt, közösen imádkoztak. Mi ateisták voltunk, de nem kellett kivonulnunk az alkalmairól. Majd beszélgettünk, Feri bácsi (Zsindely Ferenc) olvasott fel újságokból, folyóiratokból. Sokat énekeltünk népdalokat. Csodálatos esték voltak.”

Az Istenhegyi úti otthon a háború utáni nehéz esztendőkből is menedékkül szolgált azoknak, akiket a vörös diktatúra üldözött. Zsindelyné még 1943-ban kérte fel Ravasz László püspök az Országos Református Nőszövetség elnökének. 1951-ig, Zsindelyék kitelepítéséig az Istenhegyi, majd balatonlelleli lakásuk adott lehetőséget a női és lelkeszkonferenciák megtartására, a sokszor illegálisnak számító lelki összejövetelek lebonyolítására.

Zsindelyné így írt visszaemlékezéseiben: „Ezt a tóparti missziós otthont nem mi szerveztük meg, és nem is mi tartottuk fenn, hanem szuverén jótetszéséből maga az Úristen. Agyonfáradt, lecsúszott, talajt vesztett emberek jöttek hozzánk sütkérezni, s reggelként a mennyei kenyérből, isten igéjéből falatozni. Igazzá vált az íge, hogy: ‘Ismeretlenek, mégis ismerősök’. Oázis volt a ház sok testileg-lelkileg elfáradt, elkínzott ember számára.”

Miklya Luzsányi Mónika

Régi korok szótára: bilingérezni

Éveim előrehaladtával egyre több esemény, emlék tör elő ifjúkori életemből, sok Füred vonatkozásában, ahol életem első harmadát töltöttem. Ilyen a bilingérezni szó is.

Az olvasó téved, ha valami játékra vagy egyéb tartalomra gondol. Szó nincs erről. Az ige szóló-

műveléssel, a szürettel kapcsolatos. Általános iskolás koromban, az 1940-es években többször hallottam osztálytársaimtól, amikor azok egy-egy napra hiányoztak, és a tanító, az osztályfőnök, tanár kérdezte, hogy hol voltak? Bilingérezni, hangzott a válasz – most is a fülemben hallok –, és

ezt igen büszkén mondták osztálytársaim, gazdálkodó, szőlőtermelő szülők gyermekei.

Bilingérezni azt jelenti, amikor a szüret után néhány héttel végigmennek a szőlőkben, és leszedik a szüretkor elhagyott fürtöket, szemeket. A biling = kis szőlőfürt szó megtalálható már az 1867-

ben Ballagi Mór által kiadott A magyar nyelv teljes szótárában. Bilingérez: a szedők után elmaradt kis fürtöket szedegeti. Füreden az iskolában a tanárok a bilingérezést anno ugyanolyan igazolt hiányzásnak fogadták el, mint például a betegséget.

Honti József

Első osztályos tanulók

Eötvös Loránd Általános Iskola, Balatonfüred, 1/A. Felső sor: Perger Zoltánné pedagógiai asszisztens, Illés Hajnalka napközis tanító, Tóth Ákos, Hasenpflug Emily, Radács Milán, Tóth Gábor, Herczeg Gergő, Bujáky Kata, Pap László, Farkas Huba, Petrőtei Enikő, Kovács Marcell, Szabó Bálint, Farkasné Kiss Csilla tanítónő. Alsó sor: Németh Mirabel, Berlik Botond, Gerics Annamária, Valler Máté, Bodrogi Dominik, Timándi Miklós, Bauer Dominik, Németh Róbert, Simon Dániel, Tihanyi Mátyás, Markó Mira, Kós Kamilla, Farkas Máté. Hiányzik: Nyári Jázmin, Varga Olivér

Eötvös Loránd Általános Iskola, Balatonfüred, 1/B. Felső sor: Turánné Boros Mária osztályfőnök, Botka Bálint, Hoffmann Csaba, Rác Márton, Farkas Gergő, Szaltmajer Levente, Váradi Bence, Érchegeyi Miron, Erős Ákos, Remsei Máté, Rózsahegyi Ákos, Nagy Nimród, Egervári Áron, Horváth Krisztina pedagógiai asszisztens, Kecskeméti Gáborné napközis tanítónő. Alsó sor: Lukács Réka, Szabó Tímea Anikó, Simon Dóra Csilla, Czupor Jázmin Adrienn, Almás Virág, Csákányoczky Melinda, Gyarmati Anna, Kardos Lujza Ilona, Idrizi Lara Chantel, Bognár Liza, Németh Vanda Lora, Tudja Dorina, Dervalics Fanni, Hertling Petra

Gazdit keresünk

Teddy egy fiatal, tíz hónapos, nagyon barátságos, játékos, kedves labrador keverék kan. Idáig egy egyszobás lakásban élt. Más kutyákkal jól kijön, természete és fiatal kora miatt jól nevelhető. Nagy testű kutya, így elég nagy a mozgásigénye. Minden oltással és chippel rendelkezik.

Aki örökre szeretné fogadni, hívja a 30/545-0252 telefonszámot.
Inga-V. Wagner
<http://www.hundehilfe-nordbalaton.eu>

Kétszázötven diák és tanáraik vettek részt a Bakony–Balaton Geopark népszerűsítésére rendezett nyílt napon. Az általános és középiskolások megnézték a Lóczy-barlangot, és öt állomáson interaktív, látványos, játékos programon vettek részt. A Balaton-felvidéki Nemzeti Park további nyílt napokat tervez.

A Füredről, Veszprémből, Balatonfüzről érkező osztályokat a Lóczy-barlang bejáratánál idővonallal, földtörténeti játékkal, a geopark gazdag kínálatát reprezentáló mesélő kövekkel, geototóval és különböző játékos feladatokkal várták a nemzeti park munkatársai. A nyílt nap legnépszerűbb programja a nemrég felújított, védett Lóczy-barlang látogatása volt.

– Azt szeretnénk, hogy az itt élők minél alaposabban megismerjék a környezetük természeti, illetve földtani értékeit, tudjanak a geoturisztikai lehetőségekről. Fontos, hogy a gyerekek szoros kapcsolatban legyenek a természettel, főleg közvetlen környezetükkel, tudják, milyen értékeink van-

Diákok a barlangban

A nyílt nap legnépszerűbb programja a nemrég felújított, védett Lóczy-barlang látogatása volt

nak, és az átadott ismeretek alapján rájöjjenek, hogy mindezt meg is kell óvni. A térségben lévő iskolákkal is szeretnénk minél szorosabb kapcsolatot kialakítani, az a cél, hogy a jövőben az oktatásban is egyre nagyobb szerepet kapjon a természet ismerete – válaszolta a balatonfured.hu kérdésére Knauer Anna, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park geoturisztikai szakreferense.

A nemzeti park időről időre újabb nyílt napokat rendez majd, a télre pedig geotúrákkal, valamint

Pedagóguskórusok találkozója

A Pedagógus Kórusok Országos Társasága és Komárom város önkormányzata közös éneklésre hívta az ország pedagóguskórusait, Verdi születésének 200. évfordulója tiszteletére. Az időpont június 8-a volt, a Duna akkor tetőzött a városban, a hét közepén lemondták a nagyszabású rendezvényt. A város védői győztek, a folyó visszavonult medrébe. A hangversenyről nem akartak lemondani, így szeptember utolsó hétféjére várták a 26 kórus közel 1000 résztvevőjét.

Élmény volt a fellépés, a tempom jó akusztikája, az értő közönség kihozta belőlünk az öröme-éneklést. Kiss András zongoratanár kísérte műsorunkat, mellyel sikert arattunk. Kodály, Górczycki, Schwarze, Beharka, Verdi műveit szólaltattuk meg.

A program másnapján sétáltunk Komárom szlovákiai oldalán. Hallottuk a Klapka-indulót az óratorony játékában. A Klapka-szobor mellett Jókai előtt is tisztelegtünk, bejárva Komárom belvárosát. A Dunán átkelve Komá-

A Schola kamarakórus tagjai városnéző sétán, a Jókai-szobor előtt

A Schola kamarakórus dr. Peuserné Kis-Szölgyény Gabriella karnagy vezetésével vállalta a fellépést az új időpontban is.

Hangversenyünk helyszíne a Komáromhoz tartozó Szőny Nagyboldogasszony katolikus temploma volt. Együtt énekeltek debreceni, újfehértói, tatabányai, szekszárdi kórusokkal.

rom egyik legnevezetesebb épületegyüttesét, a Monostori-erődöt néztük meg.

A legsikeresebb kórustalálkozók között fogjuk emlegetni a komáromi Vox Femina kórus szervezésében lezajlott eseményt.

Vargáné Janecskó Júlia
nyugalmozott igazgatóhelyettes,
Radnóti Miklós Általános Iskola

Aranyember tanösvény a park kiemelt értékei.

Az UNESCO Földtudományi Tagozata 1997-ben hirdette meg geoparkprogramját, majd 2000-ben elkötelezett francia, német, spanyol és görög szakemberek életre hívták az Európai Geopark Hálózatot (European Geoparks Network), amelynek 29 országból kerek száz tagja van, köztük a Bakony–Balaton Geoparkkal, amely tavaly csatlakozhatott a programhoz.

Észak-balatoni Regionális Konferencia Központ Kft.	
8230 Balatonfüred, Horváth Mihály u.	TEL.: +36 87 450 196 e-mail: balatonkonferencia@online.hu honlap: http://www.balatonkonferencia.hu/
NOVEMBER	
NOVEMBER 16., szombat 10.00	Szenior és fiatal 4+1-es terem labdarúgó-bajnokság
NOVEMBER 17., vasárnap 09.00	Balatonfüred-Lövő csapatsákbajnokság
14.00	BKSE-Vecsés SE NBH B-s kézilabda-mérkőzés
16.00	Junior Fehőtűt
NOVEMBER 22., péntek 14.00	BKSE-Gyöngyös NBH-es kézilabda-mérkőzés
16.00	Junior Fehőtűt
18.00	Junior Fehőtűt
NOVEMBER 23., szombat 10.00	Szenior és fiatal 4+1-es terem labdarúgó-bajnokság
NOVEMBER 24., vasárnap 10.00	Szenior és fiatal 4+1-es terem labdarúgó-bajnokság
NOVEMBER 27., szerda 16.30	BKSE-Tatabánya KC OSB kézilabda-mérkőzés
NOVEMBER 29., péntek 17.00	BKSE II-Komló BSK NBH B-s kézilabda-mérkőzés
19.00	Junior Fehőtűt
NOVEMBER 30., szombat 10.00	Szenior és fiatal 4+1-es terem labdarúgó-bajnokság
DECEMBER	
DECEMBER 01., vasárnap 16.00	Advent éjjele táncgála Belépő: díjtalan
DECEMBER 03., kedd 16.30	BKSE-MKB Veszprém KC OSB kézilabda-mérkőzés
DECEMBER 04., szerda 14.00	BKSE-PLER Balmazújváros NBH-es kézilabda-mérkőzés
16.00	Junior Fehőtűt
18.00	Junior Fehőtűt
DECEMBER 06., péntek 17.00	Lóczy Lajos Gimnázium és Két Tanítási Nyelvű Idegennyelvű Szakközépiskola szilveszteri bálja
DECEMBER 07., szombat 10.00	Szenior és fiatal 4+1-es terem labdarúgó-bajnokság
DECEMBER 14., szombat 08.00	Szenior és fiatal 4+1-es terem labdarúgó-bajnokság
14.00	BKSE-Szeged NBH-es kézilabda-mérkőzés
16.00	Junior Fehőtűt
18.00	Junior Fehőtűt
DECEMBER 15., vasárnap 11.00	XVII. Acro Dance-karácsony Belépő: 1500 Guest: 800
DECEMBER 18., szerda 16.30	BKSE-Le Béler KK Ajka OSB kézilabda-mérkőzés
DECEMBER 21., szombat	Szenior és fiatal 4+1-es terem labdarúgó-bajnokság
DECEMBER 22., vasárnap	Szenior és fiatal 4+1-es terem labdarúgó-bajnokság
MŰSORVÁLTOZÁS JOGÁT FENNTARTJUK!	

Kevés a fiatal

Pető Tamás szerint a Balatonfüredi FC a játékképe alapján lényegesebben előkelőbb helyezést foglalna el a tabellán, mint ahogy eddig azt az eredményei mutatják. A csapat számára az egyik legnagyobb gondot az jelentette, hogy későn álltak össze, ráadásul a helyi utánpótlásra sem lehet nagymértékben számítani.

A mezőny meglehetősen sűrű, egy-egy győzelemmel, illetve vereséggel több helyet előre lehet lépni és vissza. Mi tisztában voltunk, vagyunk a képességeinkkel, ez a csapat sokkal többre hivatott, mint eddig azt eredményeink igazolják.

– Mivel voltál elégedett eddig és mivel nem?

– Ez egy nagyon összetett kérdés, vissza kell mennünk a nyári szezonig. A felkészülésünk második hetében mindössze nyolc mezőnyjátékkal rendelkezünk, utána volt négy hetünk, hogy csapatot alakítsunk ki. Nagy nehézség árán sikerült játékosokat igazolnunk, de a felkészülésünk utolsó hetében alakult ki a végleges keret. Úgy érzem, hogy mindezeket figyelembe véve nem teljesítettünk eddig rosszul, kevés gólt kaptunk, igaz, keveset is rúgtunk. Reálisan nézve a mérkőzéseket, kilenc ponttal gazdagabbak lehetnénk, és akkor a mezőny első felében tartózkodnánk.

Szendi Péter

– A szurkolókat viszont elsősorban az eredmények érdeklik! Várható, hogy a tabellán előrébb lép a BFC?

– Mindenképpen, hiszen az egyéni képességek alapján és csapat szempontjából is az első nyolcba várom a gárdát. Nagyon sok mérkőzést úgy veszítettünk el, hogy a balszerencsénken múlt. A téli szezonban mindenképpen erősíteniünk kell a támadó pozícióba, illetve a középpályára rutinos játékosokkal. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a mostani NB III minőségileg megfelel az előző szezon másodosztályával.

– A helyi utánpótlásképzésre mennyire tudsz odafigyelni, várható, hogy a közeljövőben egyre több tehetséges fiatal építész be a csapatba?

– Jelenleg két-három olyan játékos van az U19-es gárdában, akikre külön odafigyelünk. Sajnos több labdarúgóról nem beszélhetek, amely egyfajta kritika is. Én lennék a legboldogabb, ha egyre több saját nevelésű játékos kopogtatna a felnőttcsapat ajtaján, de egyelőre nem ez a realitás. Nem mellelleg kevés a gyerek, ha az U19-es csapatból nagyobb hálállal mértenék, akkor félő, hogy a hétvégi bajnoki mérkőzésekre nem tudnának kiállni.

Rutai István (Yacht Klub Agárd) és dr. Ugron Gáspár (MVM Sportegyesület) közös emlékdíjat alapítottak azzal a szándékkal, hogy a hazai vitorlássportban az utánpótlás-nevelést, valamint a kiemelkedő teljesítményt eredményező edzői és nevelőmunkát végző edzőket elismerésben részesítsék.

Az emlékdíjat az alapítók Tímár Péter, a Yacht Klub Agárd idén tragikusan és fiatalon elhunyt kiváló edzője és pedagógusa, a vitorlás utánpótlás-nevelés kimagasló személyisége emlékére Tímár Péter „Timu”-emlékdíjként hozták létre.

A „Timu”-emlékdíj ezentúl minden évben a Majthényi Zsombor-vándordíjban részesülő leg-

Érdi Mária, a Balatonfüredi Yacht Klub sportolója ifjúsági világbajnok lett

eredményesebb ifjúsági versenyző magyar edzője részére kerül átadásra. Az alapítók az emlékdíj keretében a díjazott részére 200 000 Ft összegű támogatást ajánlanak fel.

A Tímár Péter „Timu”-emlékdíj első alkalommal a Magyar Vitorlás Szövetség 2013. október 19-én rendezett balatonfüredi ranglista-díjkiosztója alkalmával került átadásra. Idén az emlékdí-

jat a Balatonfüredi Yacht Club edzője, Csomai József vehette át, Érdi Mária világbajnokunk eredményes felkészítése, valamint az egész éves magas színvonalú utánpótlás-edzői tevékenysége elismerésül.

A hazai versenyvitorlázás új nemzedékének kinevelése felelősségteljes és áldozatos munkát és türelmet követel az arra vállalkozó edzőktől. Tisztelet és elismerés

illeti mindazokat, akik erre a feladatra vállalkoznak, akik fáradhatatlanul, teljes szívvel és odaadással végzik edzői munkájukat, és olyan vitorlázókat nevelnek, akikre mindnyájan büszkék lehetünk!

Előkelő helyen a kézilabdázók

A Balatonfüredi KSE csapata, ahogy szokták mondani, eddig hozta a várt kötelezőt. Lapzárta-kor a tabellán az előkelő ötödik helyet foglalta el, ráadásul biztosan továbbjutott a Magyar Kupa következő fordulójába Pécsre, miután tizenhat góllal jobbnak bizonyult a hazai csapat ellen. Sótorny László szerint az eddigi mérkőzésekből messzemenő következtetéseket nem lehet levonni.

– Egy szezont elsősorban akkor lehet értékelni, amikor befejeződött, de tény, hogy eddig jól teljesített a csapat, azonban ez még változhat, viszont igyekszünk azon lenni, hogy még tovább javuljon a teljesítményünk, amelyre úgy érzem, van esélyünk.

– Az előző szezonhoz képest fejlődött-e a BKSE, és ha igen, akkor miben látod ezt?

– A fiatalok rutint szereztek, megnöttek a variációs lehetőségeink, elég emberünk van a különféle posztokra. Taktikában, motiváltságban, úgy érzem, előrébb léptünk. Az idősebb és fiatalabb

Az idősebb és fiatalabb generáció kezd összeérni. Egymást kiegészítve, igazi csapatként funkcionálnak

generáció szerencsére jó egyveleget alkot, amely kezd összeérni. Egymást kiegészítve, igazi csapatként funkcionálnak.

– Tovább folytatódik a fiatalítás?

– Mindenképpen szeretnénk, de az idősebb, tapasztaltabb játé-

kosokra továbbra is szükségünk van, hiszen nélkülük ez a rendszer nem működne. Próbálunk egy egészséges fiatalítást megvalósítani, szem előtt tartva a klub érdekeit. Úgy gondolom, hogy ebben egyedülállóak vagyunk az országon belül, talán még a PLER az a

csapat, amely a saját utánpótlására épít.

– Aprópó, utánpótlásképzés! Hogyan értékeled a junior-, ifjúsági és serdülőcsapatok eredményeit?

– György László és Igor Zubjuk kiváló munkát végeznek, az eredmények is ezt igazolják. Ugyanakkor nem szabad elfeledni, hogy ez egy lépcsőfok a játékosválas útján, ne tulajdonítsunk túl nagy jelentőséget az eredményeknek. Fiatalkorban az elsődleges szempont, próbáljanak úgy felkészülni, hogy a későbbiek során profi mentalitású játékosok váljanak belőlük.

– Most, hogy a Veszprém vereséget szenvedett Szegeden, várható, hogy néhány év múlva ehhez a két csapathoz felnőjön mondjuk a Csurgó, a Tatabánya, esetleg a Balatonfüred?

– Szerintem nem, hiszen ennek a két gárdának olyan anyagi bázisa van, melyekkel az előbb említett alakulatok nem versenyezhetnek. Mi a jövőben is azt az irányvonalat szeretnénk képviselni, amit most.

Szendi Péter

Eddig jól teljesített a csapat, taktikában és motiváltságban is jelentős előrelépés történt

Szemüvegkeret FÉLÁRON?

IGEN!

Vásároljon egy pár
HOYA
1 fókuszú szemüveglencsét
felületkezeléssel

9.770 Ft-ért
és válasszon féláras
szemüvegkereteink közül!

-50%

SZEMÜVEGKERET AKCIÓ!

Szemészeti magánrendelés:
Dr. Aref Ramin, szemész szakorvos

Füred Optika

Balatonfüred, Ady E. u. 45.; Tel.: 87/480-737

Az akció 2013. november 1-30-ig,
vagy a készlet erejéig érvényes
az üzletben megjelölt szemüvegkeretekre,
új, komplett szemüveg
vásárlása esetén.
További részletek az üzletben.

DR. BÁNKI
MAGDOLNA

fül-orr-gégész és audiológus szakorvos

MAGÁNRENDELÉSE

Füred ORVOSI KÖZPONT
BALATONFÜRED, CSÖKONAI UTCA 18.

RENDELÉSI IDŐ: **PÉNTEKEN:** 14.00-16.00
SZOMBATON: 11.00-13.00

Bejelentkezés: 30 9288 588

Felnőtt és gyermek ellátás akut és krónikus panaszok esetén
→ Allergiás betegségek kivizsgálása → Felső légúti daganat-
szűrés → Horkolásvizsgálata és alvásmonitorozás → Hallás-
problémák, fülcsengés kezelése → Hallókészülékek beállítása

TÜZIFAHASÍTÓ KFT. Felsőörs

KONYHAKÉSZ

TÜZIFA
HÁZHOZSZÁLLÍTÁSSAL

06 30 864 31 25

MUNKAVÁLLALÁSRA ALKALMAS
OKLEVELET ADÓ
MASSZŐRTANFOLYAM INDUL
BALATONFÜREDEN DECEMBER 6-ÁN.

ÁRA: 40.000 Ft.

TEL.: 06 30 9840 234

NYILVÁNTARTÁSI SZÁM:
00777-2012

Pszichológiai tanácsadás Balatonfűreden

Frank Róbert tanácsadó szakpszichológus

- depresszió
- pánik
- önértékelési, életvezetési zavarok
- önismereti, identitás zavarok
- hangulatzavarok, szorongás, félelem
- munkahelyi konfliktusok, teljesítmény problémák
- párkapcsolati problémák
- élethelyzeti krízisek, gyász

Balatonfüred, Biomed, Blaha utca
30-3656-700
www.frankrobert.hu

Színház az Anna Grand Hotelben 2013/ 2014

2013.
december 14.,
szombat,
19.00

TITKOS DALOK
Játék
Cseh Tamás és
Bereményi Géza
dalaiból.
Játssza a Pannon
Várszínház
társulata

„Légy ma gyerek, és jótssz megint velem,
emlékezz, ahogy én emlékezem,
jótsszuk azt, hogy félünk megint,
jótsszuk azt, hogy játszunk megint,
hogy az idő nincs hálgy alatt,
hogy a tangó divat.”

Légy ma gyerek és bújj függöny mögött,
lessük meg azt, hogy díszbe öltözött
anyánk Tóth úrral diskurál,
s apánk a jövőnkéről politizál,
s minden kéz pohárra topad,
hisz a tangó divat.”

Jelmeztervező: Justin Júlia

Koreográfus: Krámer György

Színpadra alkalmazta és rendezte: Vándorfi László

Cseh Tamás dalai az elmúlt évtizedekben mindennapi életérzésünk részévé váltak. Magával ragadó előadóművészete mellett érzékeny, szonyszerű dallamai, Bereményi Géza költői szövegei tették megkerülhetetlenné az életművet. A Pannon Várszínház társulata arra vállalkozott, hogy a különböző korszakokban született dalokból egy asszociatív szerkezetű történetet hoz létre. Egy vonatsín által kettészelt presszóban vagyunk. Panoptikum-szerű figurák közé érkezik Antoine és Désire, a dalok fedhetetlen férfi párosa. Megelevenednek az alakok, megelevenedik a 70-80-90-es évek világa, talán a jelenig ér a történet. Csinyékről, szerelemről, sorsokról szólnak az emlékek. A történet, figurák a dalok megénekelte tartalmakból, a szövegösszefüggésekből rajzolódnak ki. Titkosak a dalok, hisz egy időben tiltott vagy éppen túrt gondolatokból táplálkoztak, és titkosak azért is, mert szövegük finom és érzékeny, titkokkal teli.